

RAPORT NA TEMAT PODAŻY TURYSTYKI WIEJSKIEJ PO PANDEMII COVID-19

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Warszawa, grudzień 2023

Zadanie realizowane przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” na zlecenie i ze środków budżetowych Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z umową nr 2023.069/842/BP/DT z dnia 6.09.2023 roku

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	4
2. Metodka i opis techniczny badania	6
2.1. Informacje metodczne	6
2.2. Narzędzie badawcze	6
2.3. Realizacja badania	8
3. Właściciele obiektów noclegowych	12
3.1 Profil właścicieli obiektów	12
3.2. Perspektywy przekazania obiektu przez osoby zbliżające się do wieku emerytalnego	16
3.3. Czynniki pozytywne	17
3.4 Czynniki negatywne	18
3.5 Podsumowanie.....	18
4. Uwarunkowania finansowe	20
4.1. Formy opodatkowania	20
4.2. Szacunek udziału dochodów z prowadzenia działalności turystycznej na wsi do całości osiągniętych dochodów.....	20
4.3 Podsumowanie.....	23
5. Działalność agroturystyczna oraz jej potencjał	25
5.1. Łączenie działalności turystycznej z prowadzoną działalnością rolniczą	25
5.2. Skala prowadzonej działalności.....	26
5.3. Struktura zakwaterowania (pokoje gościnne, samodzielne jednostki mieszkalne).....	27
5.4. Zakres usług dodatkowych prowadzonych w obiekcie turystyki wiejskiej	29
5.5 Oferta usług prozdrowotnych	31
5.6 Usługi żywienia w gospodarstwie	32
5.7. Wykorzystanie potencjału wsi w ofercie gospodarstwa.....	33
5.8 Dotacje na prowadzenie działalności	34
5.9. Czynniki pozytywne w prowadzeniu działalności agroturystycznej i turystycznej na obszarach wiejskich.....	37
5.10. Czynniki negatywne w prowadzeniu działalności agroturystycznej.....	38
5.11 Podsumowanie.....	39

6. Jakość usług w gospodarstwach agroturystycznych.....	42
6.1. Wprowadzenie	42
6.2. Oszacowanie spełnienia minimalnych wymagań określonych w Załączniku nr 7 do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie	42
6.3. Oszacowanie spełnienia ogólnych wymagań bezpieczeństwa (apteczka, gaśnice, ogólne instrukcje przeciwpożarowe).....	45
6.4. Jakość bazy noclegowej.....	46
6.5. Jakość bazy sanitarnej	47
6.6. Nagrody, wyróżnienia, certyfikaty	48
6.7 Podsumowanie	49
4. Przynależność do organizacji branżowych.....	51
7.1 Podsumowanie	54
8. Formy promocji wykorzystywane w turystyce wiejskiej.....	54
9. Wnioski i rekomendacje.....	56
10. Załączniki	65

Realizacja raportu: Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”

Redakcja: Wiesław Czerniec,

Opracowanie merytoryczne:

Wiesław Czerniec, Iwona Majewska, Jagoda Urszula Józwik,

Konsultacja merytoryczna:

Dr hab. Michał Roman, prof. SGGW - Katedra Turystyki, Komunikowania Społecznego i Doradztwa, Instytut Ekonomii i Finansów Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Krystyna Drąg, Andrzej Kwiatkowski, Violetta Wawszczak, Andrzej Mikołajewicz,

1. WPROWADZENIE

Pandemia Covid-19 a turystyka na obszarach wiejskich – stały trend czy krótkoterminowa moda.

Pandemia Covid-19 wytyczyła nową ścieżkę rozwoju turystyki, ponieważ przyczyniła się do zmiany zachowań i preferencji wyjazdowych Polaków. Przekształceniu uległy nie tylko preferencje oraz oczekiwania turystów, ale również sposoby spędzania czasu. Niewątpliwie na znaczeniu i zainteresowaniu turystów zyskała Polska. Zmalała moda na zagraniczne wyjazdy turystyczne oraz w regiony bardzo popularne turystycznie, a tym samym bardziej zatłoczone.

Z dotychczas przeprowadzanych badań wynika, że goście chcą odwiedzać destynacje niezbyt odległe od miejsca zamieszkania pozwalające na bezpieczny wypoczynek z dala od dużych skupisk ludzkich.

Wzmózione zainteresowanie wiejskim wypoczynkiem rozpoczęło się wraz z pierwszym lockdownem i wszystko wskazuje na to, że ekscytujące, kilkudniowe wypadki do największych miast nadal ustępować będą miejsca błogiej sielance wśród pól, lasów i rzek. Wielu turystów deklaruje chęć odpoczynku na wsi, gdzie poza utartymi szlakami, by czerpać jeszcze więcej radości z przebywania na świeżym, czystym powietrzu.

Do wzrostu zainteresowania wypoczynkiem na wsi przyczynił się też bon turystyczny wprowadzony w sierpniu 2020 roku. Ta forma wsparcia turystyki mocno generowała wzrost dochodów w gospodarstwach agroturystycznych. Według badania przeprowadzonego jesienią w 2023 roku prawie wszyscy ankietowani stwierdzili, iż wraz z zakończeniem funkcjonowania programu ruch turystyczny zmalał i spadły dochody.

Oferta turystyczna na obszarach wiejskich a oczekiwania gości – znaczenie jakości i ważnych kryteriów wyboru

Gospodarstwa agroturystyczne by wpisać się w nowy nurt musiały odnaleźć się w zupełnie odmiennych realiach. Było to tym trudniejsze, że nie było gotowych rozwiązań ani idealnych wzorców postępowania. Jednym z kluczowych wskaźników dla działań w tym okresie były opracowane przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „GG” i zatwierdzone przez Główny Inspektorat Sanitarny wymagania dla obiektów turystyki wiejskiej w dobie pandemii Covid-19.

Na bazie tych wymagań oraz zgodnie z pytaniami, jakie napływały od turystów dokonano się wiele przeobrażeń, które na trwałe pozostały w ofercie gospodarstw agroturystycznych.

Połączenie kilku czynników tj. zwrotu ku odpoczynkowi na obszarach wiejskich z daleka od tłumów, wzrostu znaczenia dla turystów wymagań sanitarnych, a tym samym wprowadzenia nowych kryteriów standaryzacyjnych spowodowało, że pandemia spowodowała konieczność konkurowania o turystę krajowego, który został zmuszony lub zainspirowany do korzystania z oferty krajowej. Gospodarstwa agroturystyczne, które potrafiły dostosować swoją ofertę do potrzeb turystów odniosły w tym względzie sukces. Jednak obok spełnienia warunków sanitarnych i prozdrowotnych bardzo ważnymi okazały się również inne kryteria jakościowe.

Coraz więcej turystów przy wyborze miejsca na spędzenie urlopu sugeruje się nie tylko dobrymi warunkami noclegowymi i żywieniowymi, lecz także dodatkową ofertą obiektów turystyki

wiejskiej. Stąd ogromne zapotrzebowanie na podniesienie świadomości usługodawców w zakresie tworzenia oferty gospodarstwa specjalizującego się w przyjmowaniu określonego segmentu gości i to oferty wysokiej jakości.

Geneza, cele i zakres projektu

Opisana powyżej sytuacja powoduje konieczność podjęcia działań na rzecz przystosowania oferty turystycznej na obszarach wiejskich do warunków rynkowych zmienionych m.in. przez sytuację pandemiczną, wojnę w Ukrainie oraz inne czynniki wewnętrzne i zewnętrzne.

W związku z powyższym istnieje potrzeba podjęcia szeregu działań związanych z rozwojem i promocją turystyki wiejskiej w Polsce. Konieczność ta wynika zarówno z kwestii opisanej powyżej, jak i zachodzącego procesu wymiany pokoleniowej, a w związku z tym przygotowaniem atrakcyjnej propozycji pozostania na wsi dla młodych ludzi. Potrzebne są działania zmierzające do wzmocnienia konkurencyjności oferty turystyki wiejskiej na rynku zarówno krajowym, jak i zagranicznym. Wsparciu powinna również podlegać działalność stowarzyszeń agroturystycznych.

Konieczne zatem wydają się zmiany prawne, podatkowe, jak i działania związane z kreowaniem wizerunku polskiej turystyki wiejskiej oraz związane z tym wsparcie marketingowe. Dla konkurencyjności oferty turystyki wiejskiej pożądane jest wdrożenie innowacyjnych produktów turystycznych oraz szeregu działań, których beneficjentami będą kwaterodawcy.

Jednak, aby powyższe działania były skuteczne i wychodziły naprzeciw rzeczywistym problemom, punktem wyjścia jest rzetelna diagnoza potencjału i potrzeb, czemu służyła realizacja niniejszego projektu.

Zadanie zrealizowane zostało przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki.

Realizacji tego celu posłużyły następujące działania projektowe:

1. Opracowanie kwestionariusza ankiety badawczej odnoszącej się do następujących kwestii:
 - a) Charakterystyka właścicieli obiektów turystyki wiejskiej.
 - b) Uwarunkowania finansowe prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich (Formy opodatkowania, udziału dochodów z prowadzenia działalności turystycznej na wsi w całości osiągniętych dochodów).
 - c) Działalność agroturystyczna oraz jej potencjał (skala prowadzonej działalności, struktura zakwaterowania, zakres usług dodatkowych prowadzonych w obiekcie turystyki wiejskiej, wykorzystanie potencjału wsi w ofercie gospodarstwa, oferta usług prozdrowotnych, usługi żywienia w gospodarstwie).
 - d) Jakość usług w gospodarstwach agroturystycznych.
 - e) Przynależność do organizacji branżowych.
 - f) Formy promocji wykorzystywane w obiekcie turystyki wiejskiej.
2. Przeprowadzone badania w formie ankietowej w 300 obiektach turystyki wiejskiej z terenu całej Polski.
3. Opracowanie uzyskanych danych w formie raportu.

2. METODYKA I OPIS TECHNICZNY BADANIA

2.1. INFORMACJE METODYCZNE

Metodyka realizacji projektu zakładała przeprowadzenie wśród właścicieli/osób prowadzących obiekty noclegowe na obszarach wiejskich badania ankietowego poprzez wizyty osobiste w obiektach, za pośrednictwem ankiety internetowej oraz wywiadu telefonicznego, a następnie opracowanie pozyskanych danych w postaci raportu.

Dobór próby miał charakter losowy. W badaniu wzięli udział kwaterodawcy należący do stowarzyszeń zrzeszonych w Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG”. Ponadto wykaz gospodarstw agroturystycznych pozyskano z dostępnych baz na stronach internetowych gmin i stowarzyszeń, jak również z istniejących stron internetowych. Kwestionariusz ankiety rozpowszechniony został wśród stowarzyszeń agroturystycznych, właścicieli obiektów turystyki wiejskiej i na stronie internetowej o profilu agroturystycznym oraz wśród organizacji działających w zakresie turystyki wiejskiej i agroturystyki.

W przypadku wizyt osobistych w obiektach agroturystycznych badanie przeprowadzone zostało przez przedstawicieli stowarzyszeń, do których właściciele tych obiektów należą. Ponadto badania telefoniczne prowadzone były przez pracownika biura Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG”, a ankiety zamieszczone w wersji elektronicznej wypełniali bezpośrednio kwaterodawcy.

W wyniku braku dookreślenia definicji „gospodarstwa agroturystycznego”, „kwatery wiejskiej” czy też „obiekt turystyki wiejskiej” w dalszej części raportu wyżej wymienione określenia będą pojawiać się zamiennie.

2.2. NARZĘDZIE BADAWCZE

W badaniach wykorzystano metodę sondaż diagnostyczny, z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. W toku realizacji projektu opracowano kwestionariusz ankiety zawierający zagadnienia przedstawione w poniższej tabeli 1. Dane odnosiły się do właściciela głównego – przedstawionego w raporcie jako właściciela 1 i współwłaściciela określonego jako właściciela 2.

Tabela 1. Zagadnienia badawcze

L.p.	Zagadnienie badawcze	Uszczegółowienie zagadnień badawczych
1.	Charakterystyka właścicieli obiektów turystyki wiejskiej	Płeć (w podziale na 1 i 2 właściciela)
		Wykształcenie (w podziale na 1 i 2 właściciela)
		Wiek gospodarzy (w podziale na 1 i 2 właściciela)
		Okres prowadzenia działalności
		Odbyte kursy i szkolenia dotyczące prowadzenia działalności turystycznej
		Sposób wejścia w posiadanie obiektu
		Plany dotyczące dalszego funkcjonowania obiektu
2.		Formy opodatkowania

	Uwarunkowania finansowe prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich	Udział dochodów z prowadzenia działalności turystycznej na wsi w całości osiągniętych dochodów Inne dochody Wpływ pandemii Covid-19 na działalność turystyczną Zmiany w ofercie w wyniku pandemii Covid-19
3.	Charakterystyka prowadzonej działalności i jej potencjał	Stan prawny prowadzonej działalności (wpis do ewidencji, inne decyzje administracyjne) Łączna powierzchnia całego gospodarstwa Pozyskane dotacje na prowadzenie/ rozwijanie działalności turystycznej. Położenie obiektu Zwierzęta w gospodarstwie Prowadzenie produkcji rolnej Charakterystyka zakwaterowania Wyżywienie Otrzymane nagrody/certyfikacje/wyróżnienia Działalność edukacyjna/przynależność do Sieci Zagród Edukacyjnych
4.	Oferta obiektu	Sezonowość/całoroczność Rodzaj oferty Przystosowanie oferty dla osób niepełnosprawnych Dostępne atrakcje Rozwiązania proekologiczne Główne problemy w prowadzeniu działalności Przeznaczenie środków finansowanych
5.	Jakość usług	Spełnienie minimalnych wymagań zawartych w ROZPORZĄDZENIU MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie Spełnienie wybranych wymagań określonych w systemie Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej prowadzonej przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”/Posiadanie aktualnej Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej
6.	Pozostałe informacje	Przynależność do organizacji branżowych Wykorzystywane formy promocji

Źródło: Opracowanie własne

W celu uzyskania jak największej ilości informacji ankieta została skonstruowana w następujący sposób:

- część pytań miała charakter zamknięty,
- część pytań miała charakter otwarty,
- część pytań miała charakter mieszany, umożliwiając respondentom wybranie jednej ze wskazanych odpowiedzi lub dodanie innej,
- niektóre pytania były adresowane tylko dla wybranych respondentów,

- nie było konieczności odpowiedzi na wszystkie pytania - tj. system nie blokował przejścia dalej przy braku odpowiedzi na kolejne pytanie.

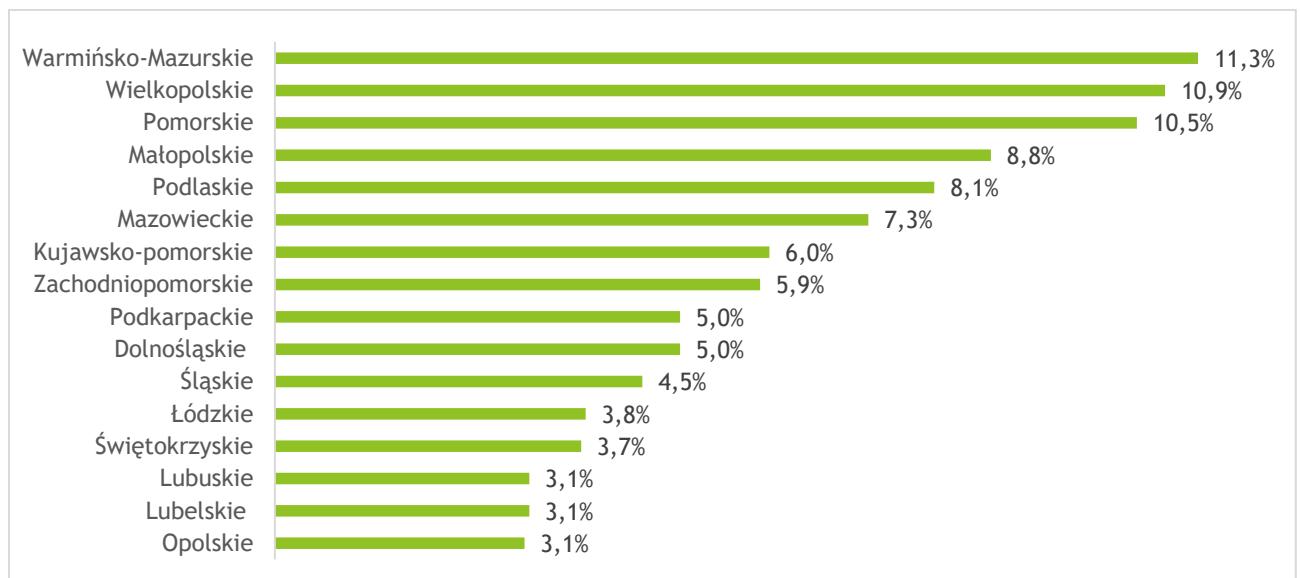
Wzór ankiety stanowi załącznik nr 1 do niniejszego raportu.

2.3. REALIZACJA BADANIA

Badanie zostało przeprowadzone w formie ankiety w 300 obiektach turystyki wiejskiej na terenie całej Polski. W toku realizacji projektu Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” podjęła następujące działania mające na celu promocję badania oraz uzyskanie zwrotnych odpowiedzi od właścicieli obiektów turystycznych na obszarach wiejskich:

- Wysłano 1736 e-maili do właścicieli obiektów w całej Polsce według poniższej specyfikacji. Zróżnicowanie wysyłki wynikało z dostępności do adresów mailowych, liczby gospodarstw w danym województwie oraz istniejących w danym województwie stowarzyszeń. Stowarzyszenia stanowią pochodną atrakcyjności turystycznej danego regionu, ale jednocześnie stopnia aktywności oraz chęci zaangażowania w działalność stowarzyszeniową. Jest to częściowo związane ze zmianą pokoleniową i brakiem dostrzegania korzyści z przynależności do stowarzyszeń.

Rysunek 1. Wysyłka informacji według województw

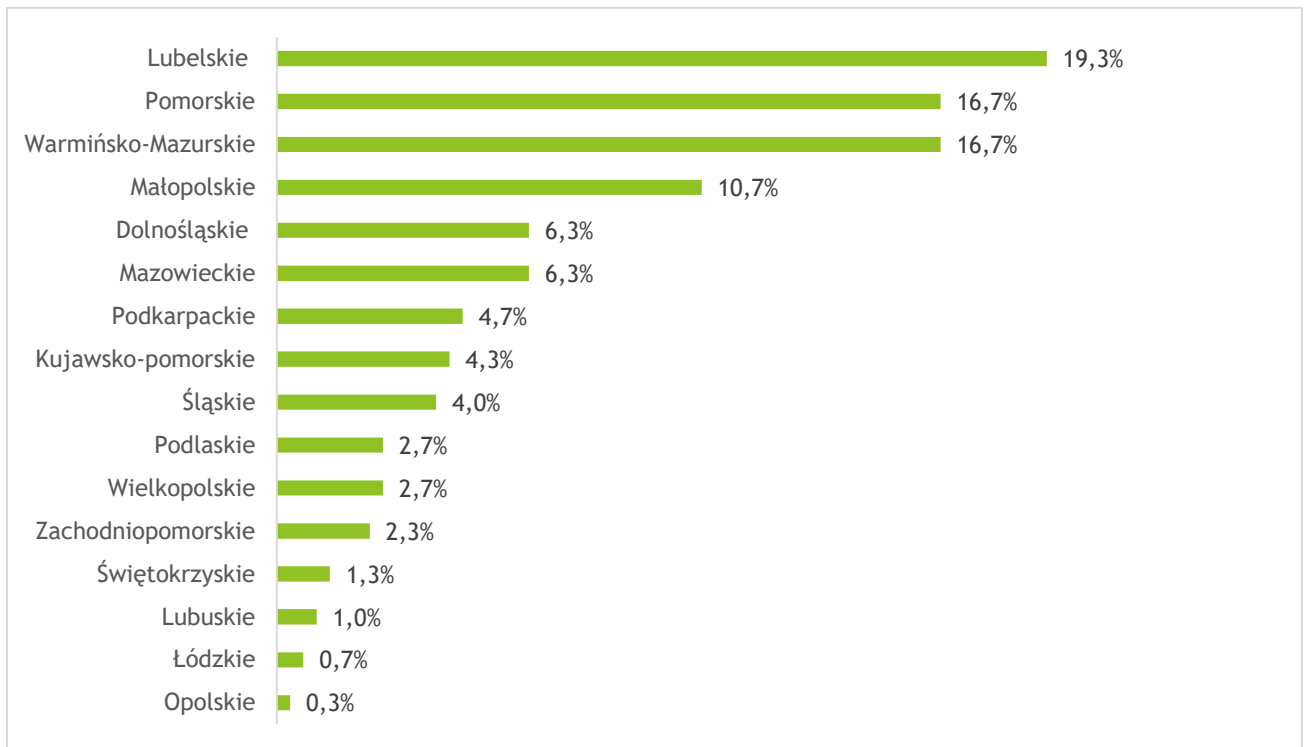
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

- Przeprowadzono bezpośrednie wizyty i wywiady w 158 obiektach turystyki wiejskiej należących do stowarzyszeń będących członkami Federacji.
- Przeprowadzono ponad 110 rozmów telefonicznych z czego na pytania ankietowe zgodziło się udzielić odpowiedzi 76 właścicieli gospodarstw.
- 66 ankiet zamieszczonych w Internecie w wersji elektronicznej zostało wypełnionych przez właścicieli indywidualnych na skutek promocji projektu przez Federację.

Najwięcej respondentów pochodzi z województwa lubelskiego (około 20%), następnie warmińsko-mazurskiego - 16,7%, pomorskiego - 16,7% oraz małopolskiego - 10,7%. Wynika to m.in. z ilości aktywnych stowarzyszeń agroturystycznych działających w danym województwie oraz zaangażowaniu innych organizacji w promocję projektu.

Procent uzyskanych odpowiedzi zwrotnych w podziale na województwa przedstawiono na rysunku nr 2.

Rysunek 2. Uzyskane odpowiedzi w podziale na województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5. Promocja w Internecie (strony www i media społecznościowe).

Zainteresowani mogli dowiedzieć się o prowadzonych badaniach również za pośrednictwem Internetu. Informacja została upowszechniona między innymi poprzez:

- <https://agroturystyka.pl/aktualnosci/raport-dotyczacy-podazy-turystyki-wiejskiej-po-pandemii-Covid-19>
- <https://agroturystyka.pl/projekty>

Agroturystyka - Wieś Polska Zaprasza

Opublikowane przez: Jagoda Jóźwik · 13 listopada o 12:08 ·

Zachęcamy wszystkich właścicieli obiektów turystyki wiejskiej/ agroturystyki do wzięcia udziału w anonimowym badaniu na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19 !!!

Dzięki badaniom lepiej poznamy obecną sytuację w obiektach turystyki wiejskiej/ agroturystyki 😊

👉 Uzyskane dane posłużą również do zgłaszania inicjatyw ustawodawczych, mających na celu zahamowanie negatywnych procesów zachodzących w polskiej turystyce wiejskiej oraz wsparcie rozwoju i promocji oferty t... [Wyświetl więcej](#)

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Raport na temat podaży turystyki wiejskiej
po pandemii COVID-19

Zadanie realizowane na zlecenie i ze środków budżetowych

Gmina Lubawa

<https://gminalubawa.pl/dla-mieszkanow/1562-rap...>

Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii ...

„Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19”. Właściciele obiektów turystyki wiejskiej zapraszamy do wzięcia udziału w badaniu. Badanie ...

Powiat Mrągowski

<https://www.powiat.mragowo.pl/art,2904,raport-na-t...>

Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii ...

16 paź 2023 — Szanowni Państwo, zachęcamy do zapoznania się z pismem Prezesa Zarządu Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” w ...

Gmina Kruklanki

https://www.kruklanki.pl/Raport_na_temat_podazy_...

Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii ...

14 paź 2023 — **Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19.** 14 październik 2023. Zadanie realizowane jest na zlecenie Ministerstwa Sportu ...

Gmina Lubomino

<https://lubomino.pl/Aktualności>

Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii ...

17 paź 2023 — **Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19. Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19.** Aneta ...

Gmina Goleniów

<http://www.goleniow.pl/component/item/7985-ra...>

Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii ...

9 lis 2023 — „**Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19**”. Zachęcamy do udziału w ankiecie. Badanie ankietowe skierowane jest do ...

Niniejszy raport jest opracowaniem wyników z przeprowadzonego badania ankietowego. Na ich analizę oraz wyciągnięcie wniosków mają wpływ następujące czynniki:

- odpowiedzi na niektóre pytania nie były wymagane lub nie wymagano odpowiedzi wszystkich ankietowanych (np. były skierowane pytania tylko do osób powyżej 55 roku życia bądź też tylko dla właścicieli obiektów nieskatyzowanych),
- nie na wszystkie pytania respondenci odpowiedzieli – pojawiły się również odpowiedzi w stylu „nie dotyczy” lub „myślniki”.

3. WŁAŚCICIELE OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH

Profil właścicieli obiektów noclegowych obejmuje następujące zagadnienia:

- płeć prowadzących obiekt w podziale na głównego właściciela i współwłaściciela,
- wykształcenie w podziale na głównego właściciela i współwłaściciela,
- struktura wiekowa w podziale na głównego właściciela i współwłaściciela
- okres prowadzonej działalności,
- odbyte kursy i szkolenia,
- sposób wejścia w posiadanie obiektu.

Kolejna część rozdziału dotyczy jednego z kluczowych zagadnień - perspektyw przekazania obiektu kolejnemu pokoleniu oraz przyczyn, dla których będzie to możliwe lub niemożliwe.

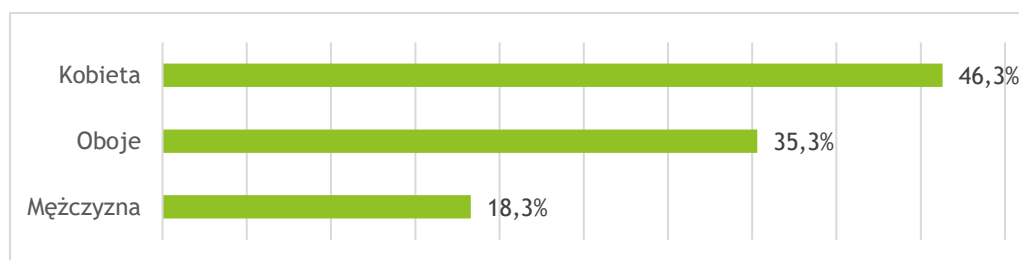
Rozdział zamyka podsumowanie czynników pozytywnych i negatywnych dotyczących właścicieli obiektów, pozwalającej na zdefiniowanie mocnych i słabych stron.

3.1 PROFIL WŁAŚCICIELI OBIEKTÓW

Płeć osób prowadzących obiekty noclegowe

Ankietowanym respondentom zadano pytania dotyczące płci osób prowadzących obiekt. Pierwsze pytanie dotyczyło ogólnie płci osób prowadzących gospodarstwo. Według przeprowadzonej ankiety obiekty turystyki na obszarach wiejskich prowadzą głównie kobiety (46,3%) lub kobieta i mężczyzna (35,3%). Mężczyźni stanowią ponad 18% wśród prowadzących gospodarstwa agroturystyczne.

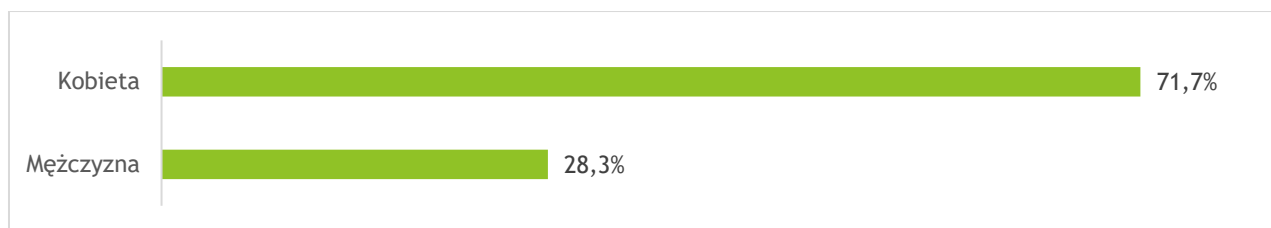
Rysunek 3. Płeć prowadzących obiekty noclegowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Analizując płeć osób prowadzących gospodarstwo w kontekście podziału na głównego właściciela oraz współwłaściciela jako właściciele główni wskazywane są w 71,7% kobiety. Z kolei jako współwłaściciele w 28,3% wskazywani są mężczyźni.

Rysunek 4. Płeć właściciela

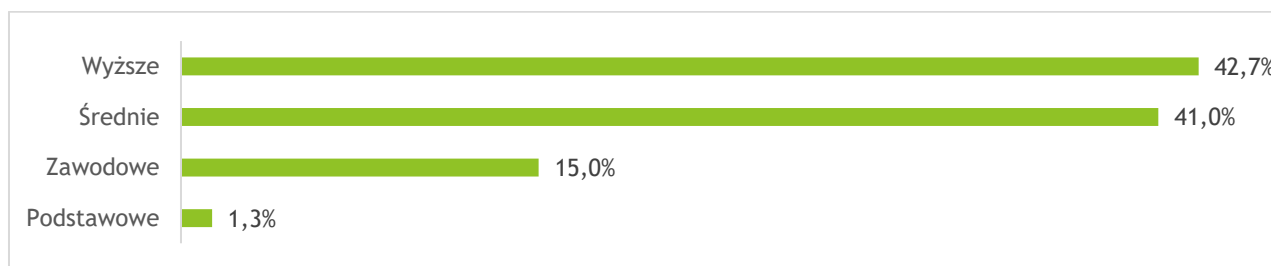

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykształcenie osób prowadzących obiekty

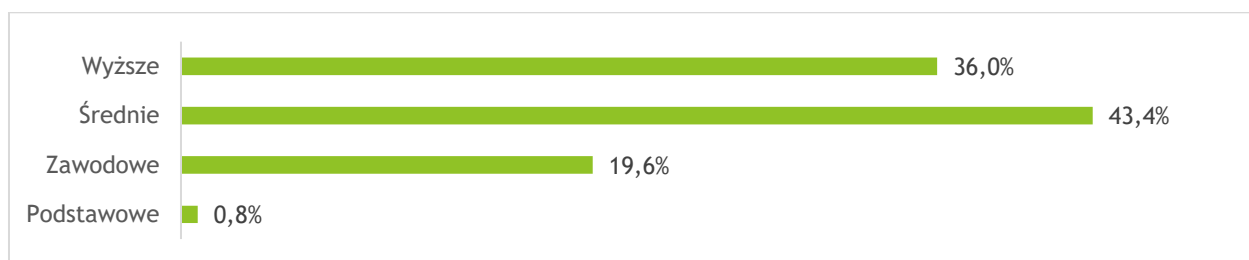
Według odpowiedzi ankietowanych ponad 80% osób prowadzących gospodarstwa posiada wykształcenie wyższe i średnie w przypadku głównego właściciela. Podobnie ten odsetek prawie 80% kształtuje się w przypadku współwłaściciela. W obu przypadkach w zdecydowanej mniejszości pozostają osoby z wykształceniem zawodowym i w ostatniej kolejności z wykształceniem podstawowym. Osoby z wykształceniem podstawowym występują w śladowej ilości.

Rysunek 5. Poziom wykształcenia właściciela głównego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Rysunek 6. Poziom wykształcenia współwłaściciela

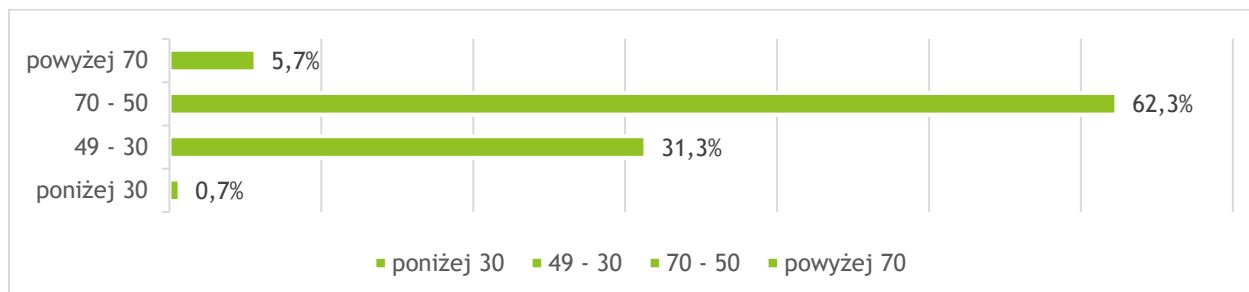
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Struktura wiekowa właścicieli obiektów turystyki wiejskiej

Według przeprowadzonych ankiet zdecydowana większość właścicieli obiektów turystyki wiejskiej jest w wieku między 50 a 70 lat (62,3%). Kolejną grupą wiekową stanowią osoby w wieku 30-50 lat (31,3%). Bardzo mały odsetek (0,7%) stanowią osoby w wieku poniżej 30 lat, natomiast

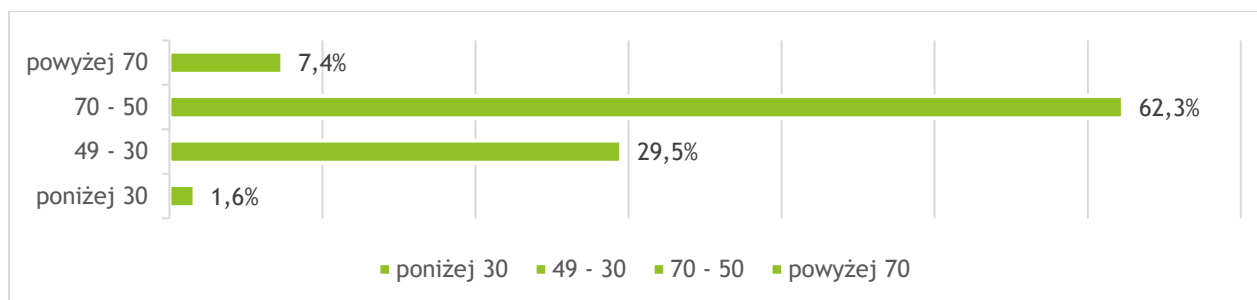
blisko 5,7% znajduje się w grupie powyżej 70 lat. Dotyczy to zarówno głównego właściciela, jak i współwłaściciela. Różnice w odpowiedziach pomiędzy właścicielem i współwłaścicielem są nieznaczne.

Rysunek 7. Wiek właściciela głównego gospodarstwa agroturystycznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Rysunek 8. Wiek współwłaściciela gospodarstwa agroturystycznego

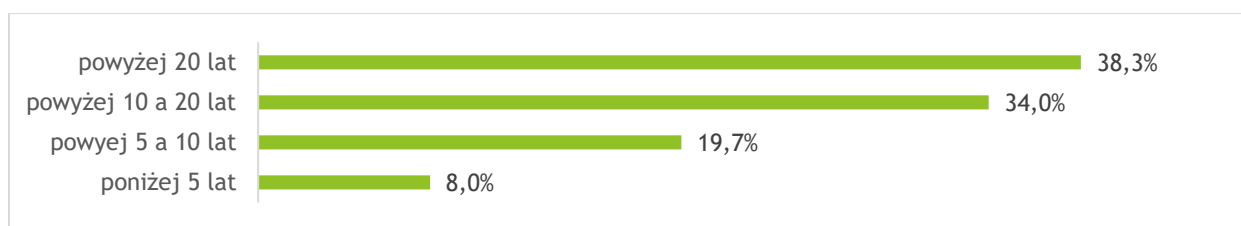

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Okres prowadzenia działalności

W korelacji do wieku osób prowadzących działalność turystyczną w obiektach turystyki wiejskiej pozostaje również okres prowadzenia działalności. Według przeprowadzonych badań zdecydowana większość respondentów (38,3%) prowadzi swoje przedsięwzięcie dłużej niż 20 lat. Kolejna znacząca grupa (34%) to osoby, które są właścicielami gospodarstw agroturystycznych w przedziale od 10 do 20 lat. Na uwagę zasługuje fakt, że łącznie ponad 72% badanych to kwaterodawcy o stażu powyżej 10 lat.

Rysunek 9. Okres prowadzenia działalności

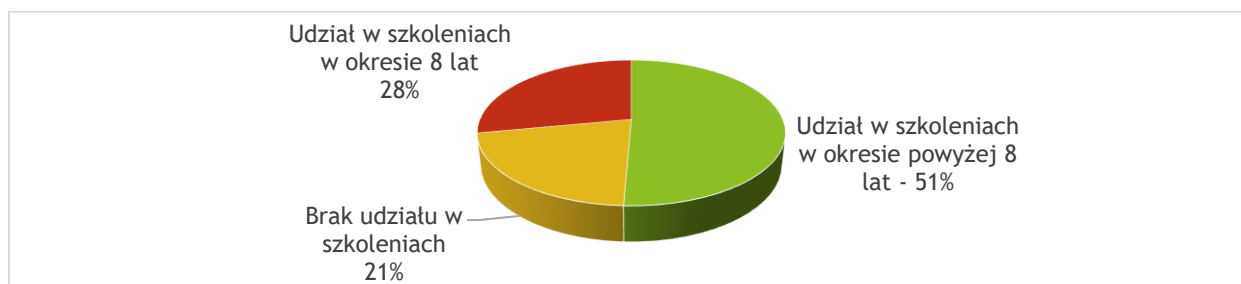

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Odbyte kursy i szkolenia

Ponad 80% osób prowadzących badane obiekty odbyło kursy i szkolenia dotyczące prowadzenia działalności turystycznej, przy czym ponad 28% uczestniczyło w nich w ciągu ostatnich ośmiu lat. Około 20% prowadzi swoją działalność bez wcześniejszego uczestnictwa w kursach i szkoleniach.

Rysunek 10. Deklaracja uczestnictwa usługodawcy w kursach i szkoleniach

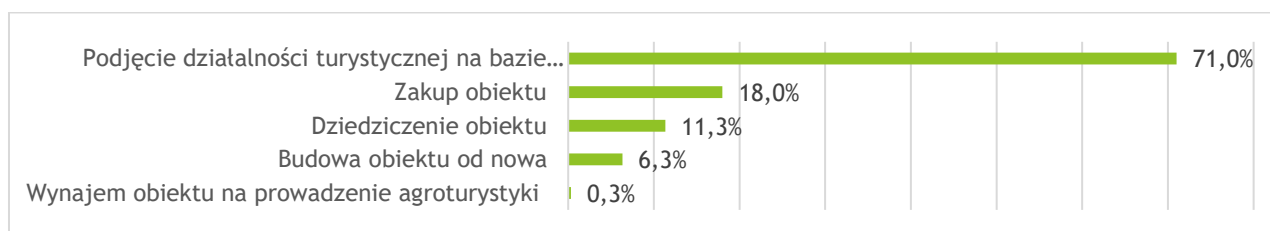
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Sposób wejścia w posiadanie obiektu

Inną istotną kwestią dla oceny profilu właścicieli jest sposób wejścia w posiadanie obiektu. W tym pytaniu istniała możliwość wielokrotnego zaznaczenia odpowiedzi oraz możliwość wprowadzenia własnej odpowiedzi.

Spośród ankietowanych najczęściej osób podjęło działalność turystyczną na bazie posiadanych zasobów (to ponad 70%), na drugim miejscu byli właściciele, którzy odziedziczyli obiekt (18%), a na kolejnym, ci którzy go kupili (11,3%). Ponad 6% respondentów wybudowało swój obiekt z przeznaczeniem na działalność turystyczną. Tylko 0,3% badanych wynajmowało obiekt w celu prowadzenia działalności agroturystycznej.

Rysunek 11. Sposób wejścia w posiadanie obiektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

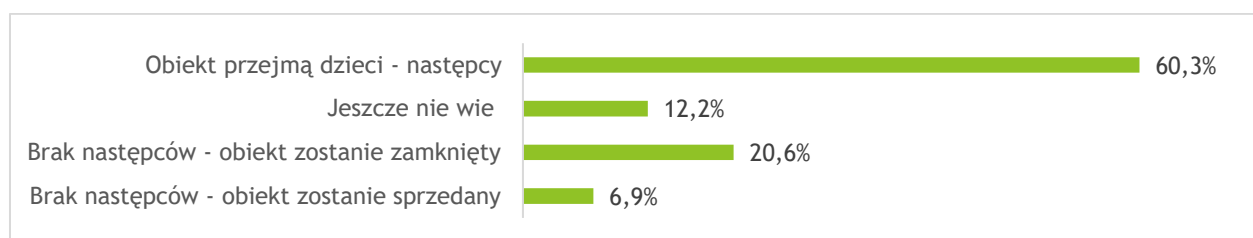
3.2. PERSPEKTYWY PRZEKAZANIA OBIEKTU PRZEZ OSOBY ZBLIŻAJĄCE SIĘ DO WIEKU EMERYTALNEGO

Plany dotyczące funkcjonowania obiektu

Dla polskiej agroturystyki i turystyki wiejskiej kluczowe znaczenie ma możliwość kontynuowania działalności turystycznej przez kolejne pokolenia, czyli możliwość przekazania obiektu.

Osoby powyżej 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni) w przeważającej większości odpowiedziały, że gospodarstwo przejmą ich dzieci (ponad 60%), ale 20% wskazało, że nie ma następców i obiekt zostanie zamknięty, a prawie 7% wskazało, że obiekt zostanie sprzedany. Ponad 12% nie jest w stanie przewidzieć, jak potoczą się losy ich obiektów.

Rysunek 12. Plany dotyczące przyszłości

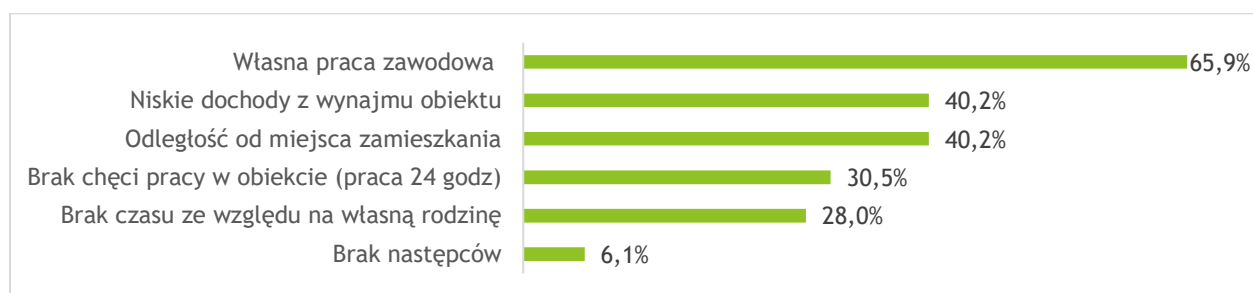
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Powody braku chęci przejęcia obiektu przez następców

Ciekawe są również odpowiedzi, które udzielono na pytanie: „dlaczego obiekt nie zostanie przejęty przez następców?”. W ankiecie była możliwość wielokrotnego wyboru oraz możliwość udzielenia własnej odpowiedzi. Podobnie jak pytanie poprzednie było ona adresowane do osób powyżej 55 roku życia – kobiety oraz 60 - mężczyźni.

Blisko co trzeci respondent wskazał jako przyczynę braku przejęcia obiektu własną pracę zarobkową spadkobierców, 40,2% odległość od miejsca zamieszkania i niskie dochody z prowadzenia działalności agroturystycznej (40,2%). Wielu potencjalnych następców zniechęca ciężka, wielogodzinna praca związana z prowadzeniem działalności agroturystycznej (29,1%) oraz brak czasu dla własnej rodziny wynikający ze specyfiki prowadzenia działalności agroturystycznej (26,7%).

Rysunek 13. Powody niepodjęcia działalności przez następców

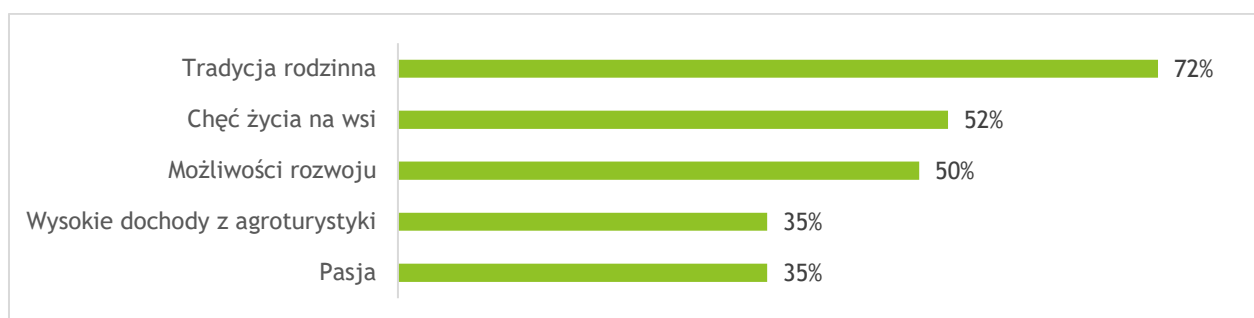
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Czynniki wpływające na chęć przejęcia obiektu przez następców

W pytaniu dotyczącym powodów przejęcia obiektu przez spadkobierców jako główne czynniki respondenci wskazali tradycję rodzinną (72%), chęć życia na wsi (52%) oraz możliwość rozwoju (48%). Na uwagę zasługuje również wskazanie możliwości osiągnięcia wysokich dochodów z prowadzenia działalności turystycznej na wsi (35%) i realizacji własnych pasji (35%).

W ankiecie była możliwość wielokrotnego wyboru oraz możliwość udzielenia własnej odpowiedzi i podobnie jak pytanie poprzednie było ona adresowane do osób powyżej 55 roku życia – kobieta i 60 lat - mężczyzna.

Rysunek 14. Powody przejęcia obiektu przez następców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.3. CZYNNIKI POZYTYWNE

Tabela 2. Czynniki pozytywne

KATEGORIA CZYNNIKA	ROZWINIĘCIE
Płeć właścicieli	Zdecydowaną większość właścicieli głównych stanowią kobiety
Wykształcenie	Wyższe lub średnie wykształcenie właścicieli
Okres prowadzenia działalności	Długi okres prowadzenia działalności i związane z tym doświadczenie oraz wypracowane relacje z gośćmi
Odbyte kursy i szkolenia	Ponad 80% właścicieli odbyło kursy i szkolenia dotyczące działalności turystycznej na wsi
Czynniki sprzyjające przejęciu obiektu przez następców	<ul style="list-style-type: none">• Tradycja rodzinna• Chęć życia na wsi• Możliwość rozwoju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.4 CZYNNIKI NEGATYWNE

Tabela 3. Czynniki negatywne

KATEGORIA CZYNNIKA	ROZWINIĘCIE
Wiek właścicieli	Większość właścicieli to osoby między 50 a 70 rokiem życia. Bardzo mały odsetek stanowią osoby poniżej 30 roku życia
Odbyte kursy i szkolenia	Niewiele osób, odbyło szkolenia w ciągu ostatnich 8 lat (im odleglejszy czas odbycia szkolenia tym mniejsza szansa na zakres uwzględniający nowe trendy w turystyce na obszarach wiejskich)
Czynniki niesprzyjające przejęciu obiektu przez następców	<ul style="list-style-type: none">• własna praca zarobkowa spadkobierców,• odległość od miejsca zamieszkania,• niskie dochody z obiektu,• brak chęci pracy w obiekcie z uwagi na bardzo duże obciążenie pracą w obiekcie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.5 PODSUMOWANIE

Podsumowanie profilu właścicieli obiektów pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

- Kobiety zajmują się głównie prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych i to one przeważnie są obciążone zarówno obsługą gości, jak i dbałością o jakość i zakres usług. Dodatkowo zajmują się działalnością informacyjną oraz promocją obiektu. Z doświadczenia warto jednak zauważyć, że w prowadzenie tego typu działalności często zaangażowana jest cała rodzina „wiejska”.
- Właściciele obiektów to w przeważającej większości osoby z wykształceniem wyższym i średnim. Ma to odzwierciedlenie w dość dużej otwartości na zwiększanie wiedzy, co potwierdza to ich udział w szkoleniach. Około 80% zadeklarowało udział w szkoleniach, w tym około 28% w ciągu ostatnich ośmiu lat. Wyniki te świadczą o tym, że kwaterodawcy czują potrzebę rozwijania wiedzy oraz podnoszenia kompetencji. Należy również zauważyć, że około 20% badanych nie posiada przygotowania merytorycznego do prowadzenia działalności turystycznej na wsi, zdobytego poprzez udział w kursach i szkoleniach.
- Ponad 60% badanych to osoby między 50 a 70 rokiem życia, a blisko 6% to osoby, które ukończyły 70 lat. Niewielki odsetek stanowią właściciele poniżej 30 roku życia. Sytuacja ta powoduje konieczność zmiany pokoleniowej i przejęcia gospodarstwa przez następców.

- W korelacji do wieku właścicieli pozostaje okres prowadzenia przez nich gospodarstw agroturystycznych. Blisko 40% z nich prowadzi swój obiekt dłużej niż 20 lat, a około 35% w okresie pomiędzy 10 a 20 lat. Tak długi staż stanowi ogromny potencjał wiedzy i doświadczenia, którą mogą przekazać swoim następcom.
- Analizując wyniki badania należy stwierdzić, że ogromna większość (ponad 70%) prowadzi swoją działalność na bazie posiadanych zasobów. Około 18% prowadzi działalność w wyniku dziedziczenia obiektu, a 11% stanowią właściciele, którzy zakupili obiekt.
- Ponad 60% ankietowanych osób (kobiet w wieku powyżej 55 lat i mężczyzn powyżej 60 lat) stwierdziło, że ich działalność będą kontynuowali następcy. Natomiast niepokój budzi fakt, że około 40% nie jest w stanie przewidzieć czy działalność turystyczna będzie kontynuowana, a około 27% wie na pewno, że będzie musiała zaprzestać takiej działalności.
- Interesujące wydają się motywy przejmowania obiektów turystycznych przez następców. Wśród przeważających odpowiedzi aż 72% wymieniło tradycję rodzinną. Połowa ankietowanych widzi w kontynuowaniu tej działalności szansę na możliwość rozwoju. Część ankietowanych (35%) traktuje prowadzenie działalności turystycznej jako rozwijanie własnych pasji i zainteresowań. Taki sam odsetek jako motywację kontynuowania działalności agroturystycznej postrzega możliwość uzyskiwania wysokich dochodów.
- Analiza podanych odpowiedzi dotyczących niechęci przejęcia gospodarstwa przez następców wskazuje przede wszystkim na czynniki związane z pracą zawodową (66%). Sytuacja ta potwierdzona jest w licznych rozmowach z kwaterodawcami, którzy twierdzą, że uzyskiwane dochody „inwestowali” w wykształcenie dzieci, które dzisiaj mając dobrą pracę nie chcą wracać na wieś i zajmować się działalnością turystyczną. Duża grupa badanych (40%) uznała, że działalność agroturystyczna nie pozwala na uzyskanie satysfakcjonujących dochodów. Część ankietowanych zwróciła uwagę na konieczność poświęcania dużej ilości czasu pracy dla działalności agroturystycznej, co w konsekwencji ograniczałoby możliwość poświęcania go rodzinie.

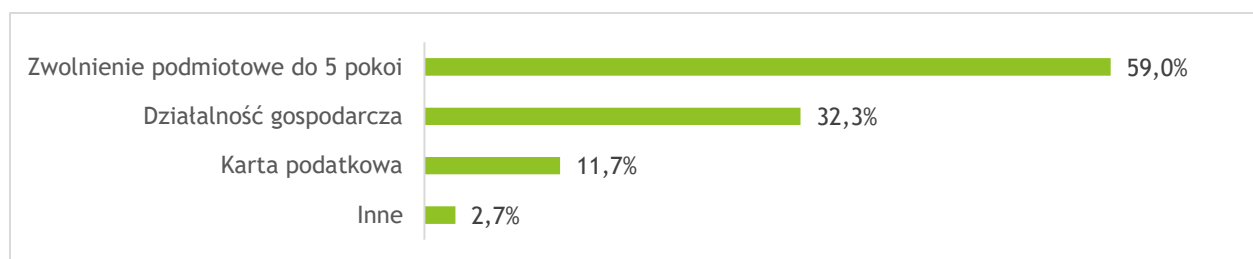
4. UWARUNKOWANIA FINANSOWE

Niezwykle istotną informacją do oceny funkcjonowania obiektów prowadzących działalność turystyczną na obszarach wiejskich są uwarunkowania finansowe, które obejmują formy opodatkowania, dochody z prowadzenia działalności turystycznej w ogólnych dochodach gospodarstwa oraz zmiany w tym zakresie spowodowane pandemią Covid-19.

4.1. FORMY OPODATKOWANIA

W odpowiedzi na pytanie dotyczące opodatkowania prowadzonej działalności respondenci w większości (59%) wskazali na zwolnienie podmiotowe tj. *muszą spełniać wymagania zgodnie z artykułem 21 pkt 43 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych „dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5”* (w ankiecie wskazane jako zwolnienie podmiotowe do 5 pokoi) oraz działalność gospodarczą (32,3%). Blisko 12% ankietowanych prowadzi swoją działalność korzystając z karty podatkowej. Warto zaznaczyć, że w ankiecie istniała możliwość wielokrotnego zaznaczenia oraz wprowadzenia innej własnej odpowiedzi. Należy jednak podkreślić, że blisko 44% badanych prowadzi swoją działalność nie korzystając ze zwolnienia, co może świadczyć o większej skali prowadzenia działalności.

Rysunek 15. Formy opodatkowania działalności

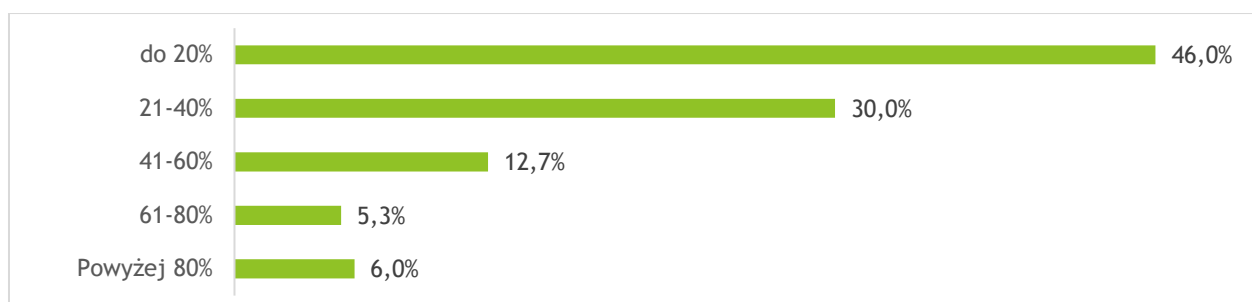
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.2. SZACUNEK UDZIAŁU DOCHODÓW Z PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI TURYSTYCZNEJ NA WSI DO CAŁOŚCI OSIĄGANYCH DOCHODÓW.

Udział dochodów osiągniętych z prowadzenia działalności turystycznej w ogólnych dochodach gospodarstwa domowego

Blisko połowa badanych respondentów (46%) odpowiedziała, że udział dochodów osiągniętych z prowadzenia działalności turystycznej w ogólnych dochodach gospodarstwa domowego wynosi do 20%. Z kolei dla około 30% ankietowanych ten udział wyniósł od 21 do 40%. Dla około 13% badanych dochody z działalności turystycznej stanowią od 41 do 60%, a łącznie około 11% osiąga dochody powyżej 60%.

Rysunek 16. Procentowy udział dochodów osiągniętych z prowadzenia działalności turystycznych

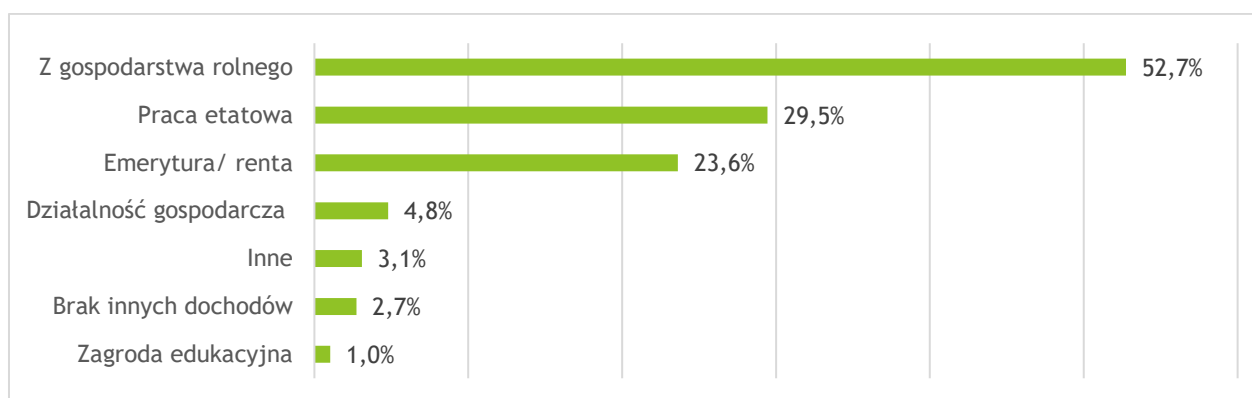

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pozostałe źródła dochodów

Zapytani o inne źródła dochodów mając możliwość wielokrotnego zaznaczenia i prowadzenia innej własnej odpowiedzi ankietowani zaznaczyli przede wszystkim dochody z gospodarstwa rolnego (52,7%), pracę etatową (29,5%) i emeryturę (23,6%). Stanowią one zdecydowaną większość. Działalność gospodarcza w tym zestawieniu wynosi mniej niż 5%.

Rysunek 17. Inne źródła dochodów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wpływ pandemii Covid-19 na działalność turystyczną

Ostatnia część ankiety dotyczyła wpływu pandemii Covid-19 na działalność turystyczną, gdzie respondenci mieli możliwość wielokrotnego zaznaczenia oraz możliwość zaznaczenia własnej odpowiedzi.

W odpowiedzi respondenci zaznaczyli: spadek dochodów (ponad 67%), zmianę preferencji turystów (37%) i zwiększenie zainteresowania wypoczynkiem na wsi (32%). Niewielka grupa kwaterodawców zanotowała wzrost dochodów.

Rysunek 18. Wpływ pandemii na działalność turystyczną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Trwale zmiany jakie zaszły pod wpływem pandemii Covid-19 w ofercie gospodarstw agroturystycznych

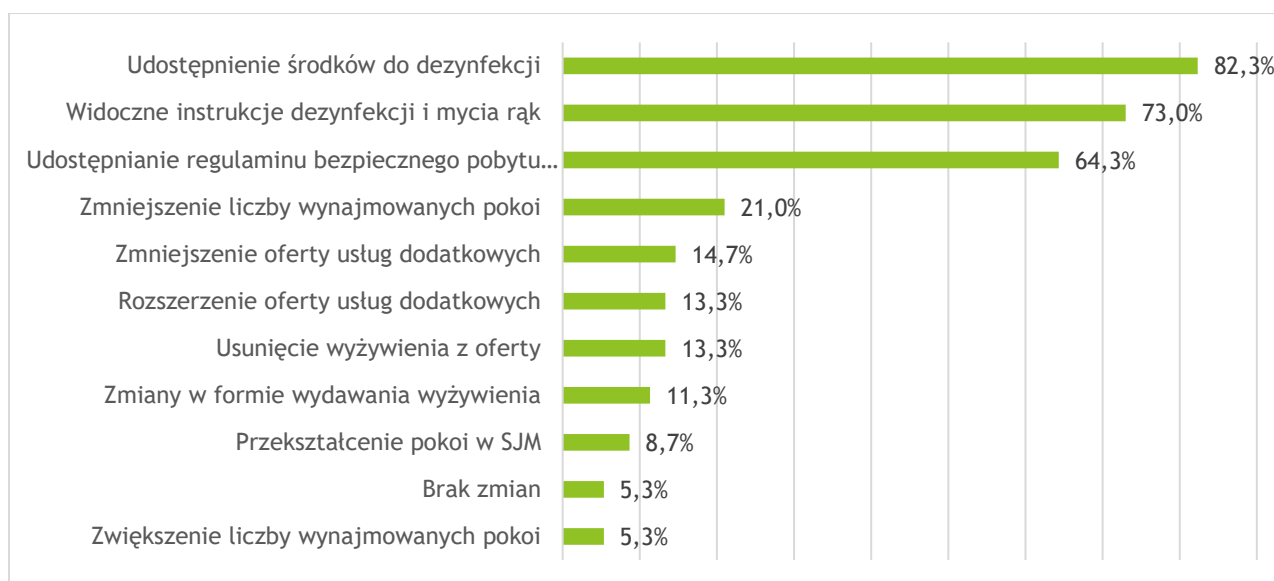
Ostatnim elementem w tej części ankiety są zmiany w ofercie obiektu wynikające z pandemii Covid-19. Respondenci mieli możliwość wielokrotnego zaznaczenia oraz możliwość zaznaczenia własnej odpowiedzi.

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że na stałe po Covid-19 zostały:

- udostępnienie środków do dezynfekcji (82,3%),
- widoczne instrukcje do dezynfekcji i mycia rąk (73%),
- udostępnianie regulaminu bezpiecznego pobytu (64,3%).

Na uwagę zasługuje fakt, że około 14% zmniejszyło zakres usług dodatkowych. Taki sam wskaźnik został określony przy zwiększeniu usług dodatkowych. Należy też zaznaczyć zmiany dotyczące oferty wyżywienia (11,3%). Niewielka grupa (21%) respondentów zmniejszyła swoją bazę noclegową, a tylko około 5% zwiększyła liczbę oferowanych pokoi. Mniejszy niż można było zakładać wskaźnik dotyczył przekształcenia pokoi gościnnych w samodzielne jednostki mieszkalne (8,7%). Ta sytuacja może wynikać z braku wsparcia gospodarstw agroturystycznych środkami pomocowymi w okresie pandemii.

Rysunek 19. Zmiany trwale w ofercie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

4.3 PODSUMOWANIE

- Dokonując analizy uwarunkowań finansowych prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich w oparciu o przeprowadzone badania należy stwierdzić, że duża część (około 60%) korzysta ze zwolnienia podatkowego, które umożliwiają zapisy artykułu 21 pkt 43 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jednym z warunków zwolnienia jest mała skala prowadzenia działalności (do 5 pokoi). Niewątpliwie, zwłaszcza w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku przepisy podatkowe zachęciły wiele osób do zakładania gospodarstw agroturystycznych mając na względzie powszechną niechęć do biurokracji z drugiej jednak strony przepisy utworzyły tzw. „szklany sufit”, który ograniczył zakres świadczonych usług do noclegów oraz wyżywienia swoich gości.
- Należy jednak podkreślić, że ponad 43% właścicieli prowadzi swoją działalność na większą skalę płacąc podatki w oparciu o kartę podatkową lub na zasadach ogólnych. Trzeba zaznaczyć, że ankietowani mogli zaznaczyć więcej niż jedną opcję opodatkowania.
- Wyniki z przeprowadzonych badań wskazują, że blisko połowa respondentów osiąga dochody z prowadzenia działalności turystycznej na poziomie 20 % ogólnych dochodów gospodarstwa domowego. Tak niski udział dochodów może wynikać z zakresu prowadzonych usług, który uwarunkowany jest formą opodatkowania. Nocleg oraz wyżywienie (przy spadających wskaźnikach gospodarstw prowadzących wyżywienie) nie wystarczają do osiągnięcia rentowności z prowadzenia działalności turystycznej. Należy jednak podkreślić, że w założeniu agroturystyka ma stanowić dodatkowy dochód dla prowadzonej produkcji rolnej.
- W korelacji z formą opodatkowania pozostaje udział dochodów z prowadzenia działalności turystycznej do ogólnych dochodów gospodarstwa. U około 30% ankietowanych ten udział

wyniósł od 21 do 40%. Dla około 13% badanych dochody z działalności turystycznej stanowią od 41 do 60%, a łącznie około 11% osiąga dochody powyżej 60%.

- Na pytanie o inne źródła dochodów, (52,7%) odpowiedziało, że są to dochody z prowadzenia gospodarstwa rolnego, pracę etatową wymieniło (29,5%) oraz emeryturę (23,6%). Działalność gospodarcza w tym zestawieniu wynosi mniej niż 5%.
- Analizując skutki pandemii Covid-19 dla turystyki wiejskiej bardzo duży odsetek respondentów (67%) wymienił spadek dochodów z prowadzenia działalności turystycznej, choć 10% odpowiedzi zawierało wzrost dochodów. W tym miejscu należy zaznaczyć, że podmioty prowadzące działalność na zasadzie zwolnienia podatkowego nie otrzymały żadnego wsparcia w ramach tarcz pomocowych.
- Duża część ankietowanych zauważyła zmianę preferencji turystów (37%) i zwiększenie zainteresowania wypoczynkiem na wsi (32%).
- Pandemia Covid – 19 miała wpływ na kwestie związane z wyżywieniem o obiektach turystyki wiejskiej. 13 % ankietowanych zaprzestało świadczenia usług żywieniowych, a 11,3% zmieniło zasady wydawania posiłków.
- Ponad 20 % obiektów zmniejszyło swoją bazę noclegową, a tylko około 5% zwiększyło ilość oferowanych pokoi. Mniejszy niż można było zakładać wskaźnik dotyczył przekształcenia pokoi gościnnych w samodzielne jednostki mieszkalne (8,7%). Ta sytuacja może wynikać z braku wsparcia gospodarstw agroturystycznych środkami pomocowymi w okresie pandemii.

5. DZIAŁALNOŚĆ AGROTURYSTYCZNA ORAZ JEJ POTENCJAŁ

Kluczowym elementem badania był opis działalności agroturystycznej i wynikający z tego potencjał w następujących obszarach:

- działalność turystyczna a działalność rolnicza,
- skala prowadzonej działalności,
- charakterystyka zakwaterowania,
- zakres dodatkowych usług,
- oferta usług prozdrowotnych,
- usługi żywienia w gospodarstwie,
- wykorzystywanie potencjału wsi w ofercie gospodarstwa.

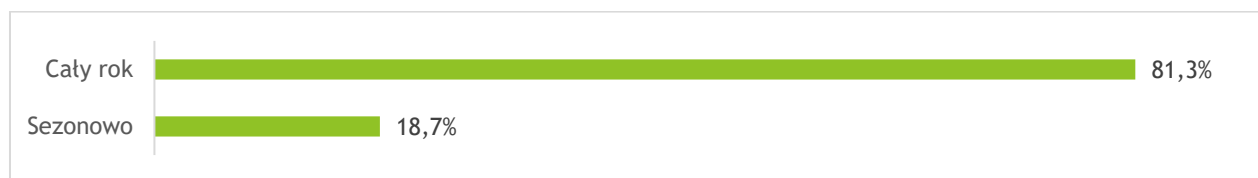
Dodatkowo zbadano również zagadnienie dotyczące otrzymanych dotacji na prowadzenie działalności oraz ich wykorzystanie na konkretne projekty.

Rozdział kończy podsumowanie czynników pozytywnych oraz negatywnych w prowadzeniu działalności turystycznej na obszarach wiejskich.

Sezonowość w agroturystyce

Należy stwierdzić, iż na podstawie przeprowadzonego badania ponad 80% obiektów funkcjonuje cały rok.

Rysunek 20. Okres funkcjonowania obiektu

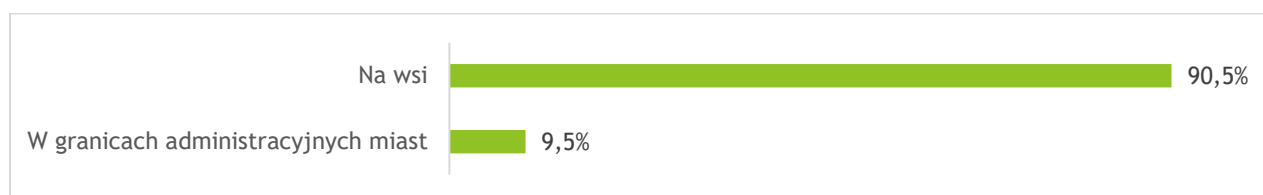
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.1. ŁĄCZENIE DZIAŁALNOŚCI TURYSTYCZNEJ Z PROWADZONĄ DZIAŁALNOŚCIĄ ROLNICZĄ

Położenie obiektu

Według udzielonych odpowiedzi powyżej 90 % obiektów jest położona na obszarach wiejskich.

Rysunek 21. Położenie obiektu

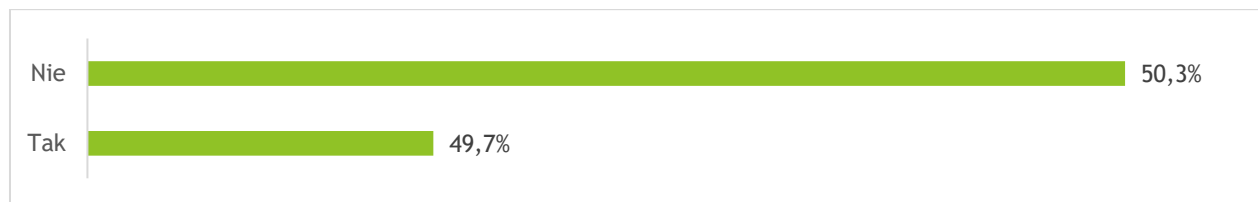

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Prowadzenie produkcji rolniczej

Według respondentów połowa gospodarstw prowadzi produkcję rolniczą.

Rysunek 22. Prowadzenie produkcji rolniczej

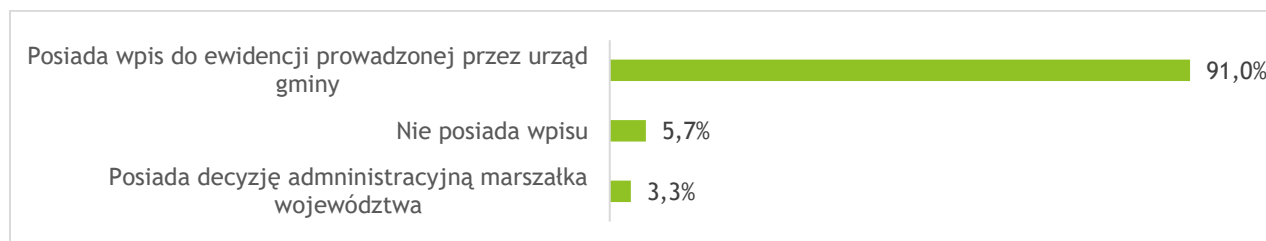

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Posiadanie wpisu do właściwej ewidencji

Jak wynika z badań 91% badanych posiada wymagany wpis do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, prowadzonej przez gminę lub w przypadku posiadania obiektu hotelarskiego, posiada decyzję administracyjną właściwego marszałka województwa o zaszeregowaniu do rodzaju i nadaniu kategorii (3,3%). Jednocześnie blisko 6% nie posiada stosownego wpisu.

Rysunek 23. Wpis do właściwej ewidencji

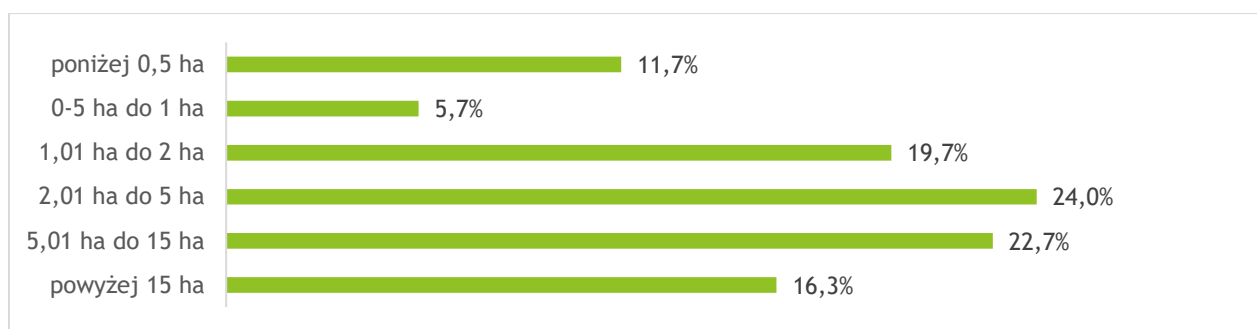
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.2. SKALA PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Powierzchnia gospodarstw rolnych

Według wyników badań powierzchnia gospodarstw jest zróżnicowana. Gospodarstwa poniżej 1 ha posiada ponad 17% badanych, następnie blisko 20% respondentów prowadzi małe gospodarstwa rolne od 1 ha do 2 ha. Największa grupa (24%) badanych posiada gospodarstwa rolne o powierzchni od 2 ha do 5 ha, ale niewiele mniej respondentów prowadzi gospodarstwa od 5 ha do 15 ha (22,7%). Gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha posiada 16,3% badanych.

Rysunek 24. Powierzchnia gospodarstwa

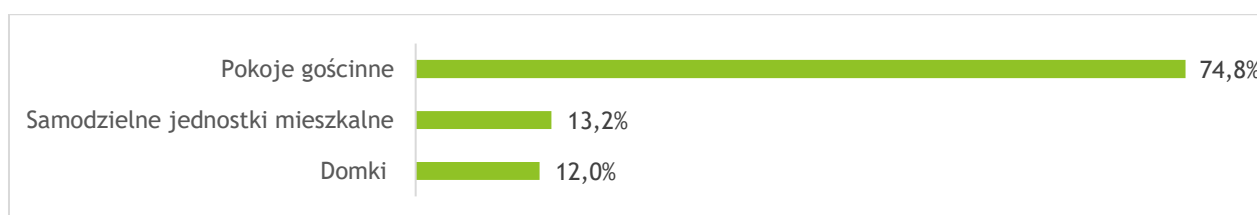
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.3. STRUKTURA ZAKWATEROWANIA (POKOJE GOŚCINNE, SAMODZIELNE JEDNOSTKI MIESZKALNE)

Charakterystyka zakwaterowania

Analizując strukturę zakwaterowania należy stwierdzić, że ogromną większość stanowią pokoje gościnne (74,8%), natomiast samodzielne jednostki mieszkalne stawią 13,2 % bazy, a domki 12%.

Rysunek 25. Charakterystyka zakwaterowania

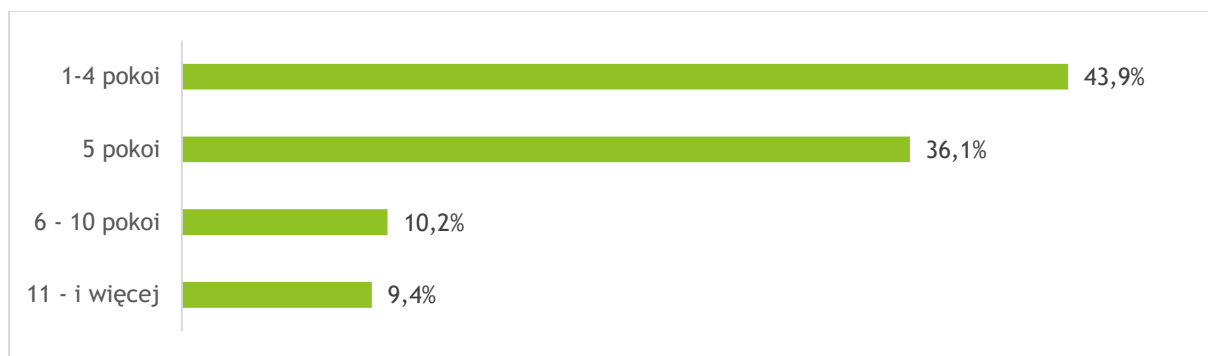

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Struktura ilościowa pokoi gościnnych

Wśród ankietowanych, którzy zadeklarowali posiadanie pokoi gościnnych ponad 70% dysponuje bazą do 5 pokoi. Pozostałe odpowiedzi wskazują liczbę od 6 do 10 pokoi (10,2%) oraz powyżej 10 pokoi - 9,4%.

Rysunek 26. Liczba pokoi

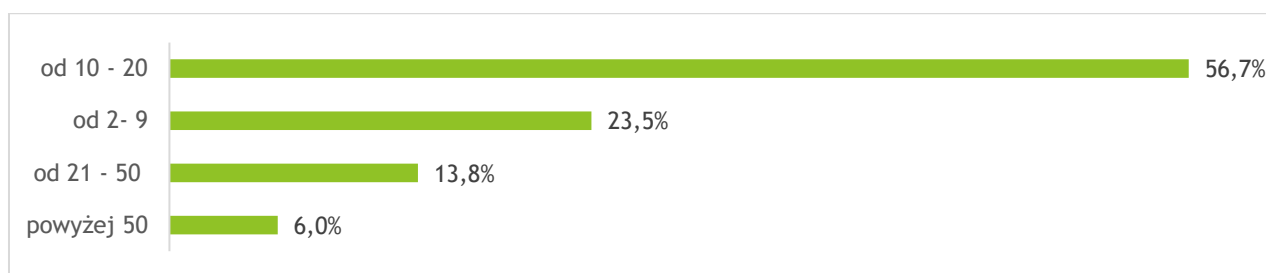

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Struktura liczbowa miejsc noclegowych w obiektach

W korelacji do liczby pokoi pozostaje liczba miejsc noclegowych w obiektach. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że ponad 75% obiektów posiada mniej niż 20 miejsc noclegowych. Tylko około 20% posiada bazę pozwalającą na zakwaterowanie więcej niż 20 osób.

Rysunek 27. Liczba miejsc noclegowych

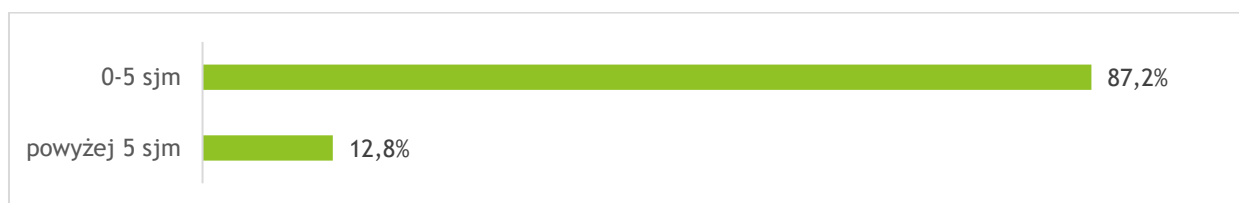

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Struktura ilościowa samodzielnych jednostek mieszkalnych

Ponad 74% badanych nie posiada samodzielnych jednostek mieszkalnych. Wśród osób, które zadeklarowały posiadanie SJM 87,2% posiada do 5 samodzielnych jednostek mieszkaniowych. Powyżej 5 jednostek posiada 12,8% obiektów.

Rysunek 28. Liczba Samodzielnych Jednostek Mieszkalnych

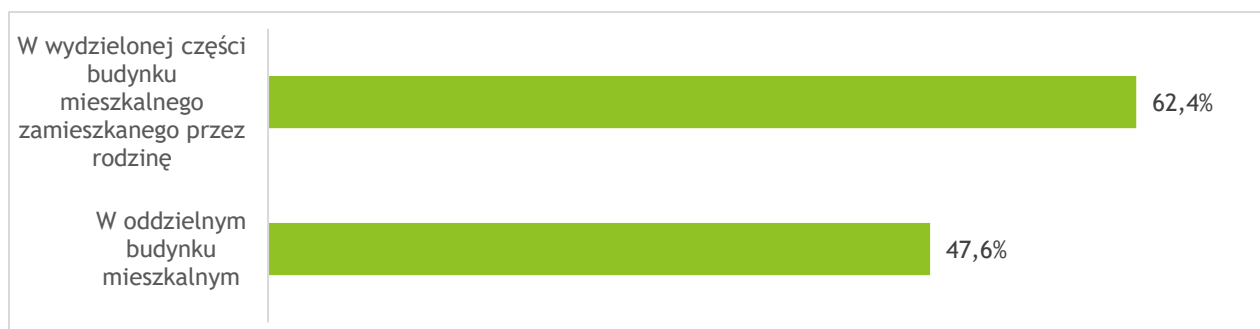

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Usytuowanie zakwaterowania

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi na pytanie dotyczące usytuowania zakwaterowania wynika, że ponad 62% miejsc jest usytuowanych w wydzielonej części budynku mieszkalnego zamieszkanego przez rodzinę.

Rysunek 29. Usytuowanie zakwaterowania

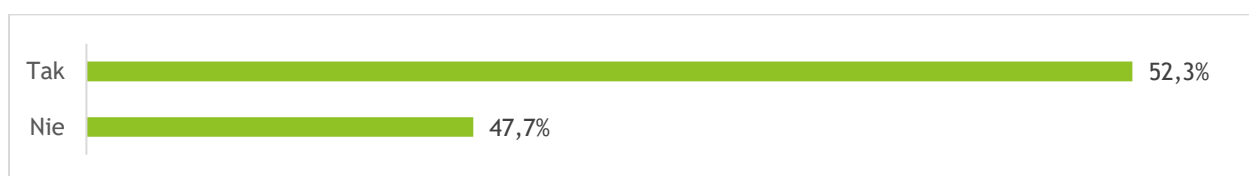
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.4. ZAKRES USŁUG DODATKOWYCH PROWADZONYCH W OBIEKCIE TURYSTYKI WIEJSKIEJ

Oferta dodatkowa obiektów turystyki wiejskiej

Z badań wynika, że ponad 52% gospodarstw posiada dodatkową ofertę pobytową (poza ofertą usług noclegowych).

Rysunek 30. Oferta obiektów turystyki wiejskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

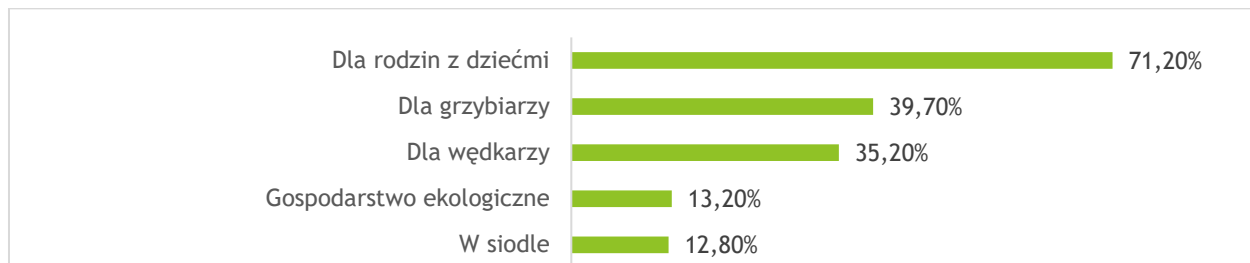
Oferty skierowane do określonych grup turystów

Rosnące oczekiwania i świadomość turystów sprawiają, że wiele gospodarstw agroturystycznych i obiektów turystyki wiejskiej posiada ofertę skierowaną do określonego segmentu gości. Duża konkurencja wymusza potrzebę wyróżnienia się, w czym pomaga specjalizacja oferty.

Analizując wyniki odpowiedzi o ofertę dodatkową badanych obiektów aż 71% z nich jest przystosowana do przyjmowania rodzin z dziećmi. Obiekty dla grzybiarzy stanowią 39,7% badanych gospodarstw. Niewiele mniej gospodarstw (ponad 35%) swoją ofertę przygotowało dla wędkarzy. Ponad 13% gospodarstw swoją ofertę kieruje do „ekoturystów”, a 12,8% do osób zainteresowanych jazdą konną. W kontekście ofert dla innych grup turystów, śladowy odsetek (mniej niż 1%)

gospodarstw przygotowało swoją ofertę m.in. dla sportowców, grup kolonijnych i szkolnych, dla dorosłych, pszczelarzy oraz „enoturystów”. Respondenci mogli zaznaczać więcej niż jedną odpowiedź, ponieważ posiadają często kilka ofert.

Rysunek 31. Segment odbiorców korzystających z usług oferowanych

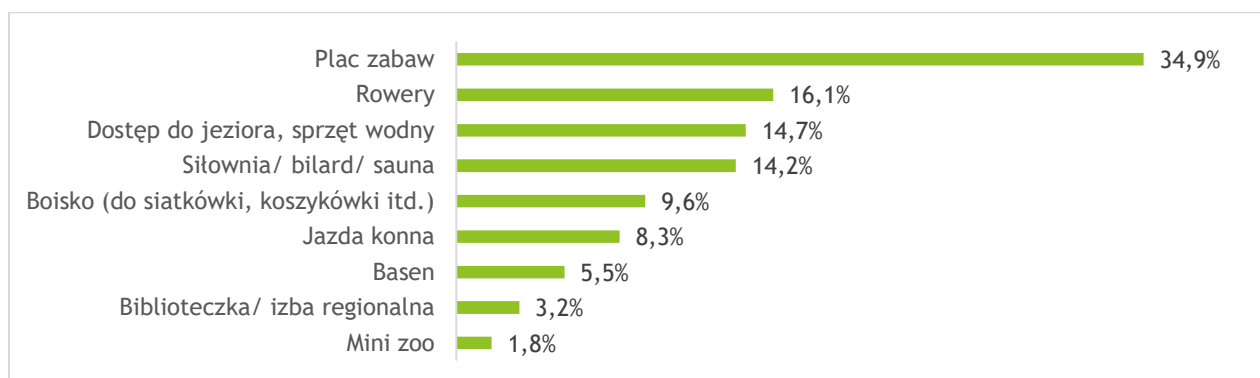

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Dodatkowe atrakcje gospodarstw agroturystycznych

Na pytanie dotyczące atrakcji dostępnych dla turystów w gospodarstwach najczęściej powtarzające się to: plac zabaw (34,9%), rowery (16,1%), infrastruktura pozwalająca na jazdę konną (8,3%) oraz kajaki i sprzęt wodny (14,7%). Około 20% oferuje atrakcje sprzyjające aktywności i rozrywce, czyli siłownia, boisko, sauna, bilard, itp.

Rysunek 32. Atrakcje oferowane turystom w gospodarstwach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

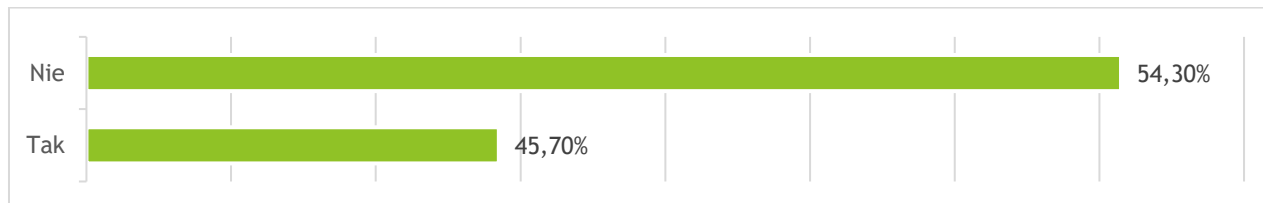
Respondenci wskazali również pozostałe atrakcje takie, jak:

- budynki rekreacyjne,
- organizacja warsztatów tematycznych,
- organizacja wycieczek,
- ścieżki edukacyjne,
- organizacja imprez, wydarzeń,
- kuchnia regionalna z możliwością zakupu produktów,
- zajęcia sportowe.

Zwierzęta stanowiące atrakcje obiektu turystyki wiejskiej

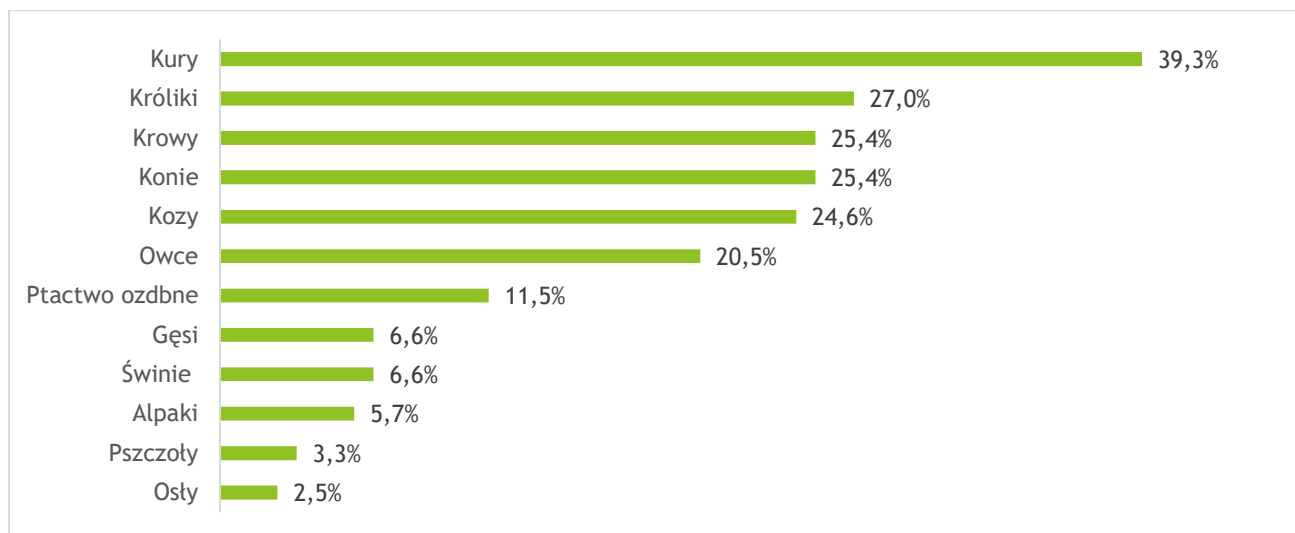
Na pytanie dotyczące posiadania zwierząt gospodarskich stanowiących atrakcję obiektu negatywnie odpowiedziało 54,3% osób. Według przeprowadzonego badania większość zwierząt w gospodarstwach to: kury (39,3%), konie (25,4%), krowy (25,4%), króliki (27,0%), kozy oraz owce.

Rysunek 33. Zwierzęta w gospodarstwie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Rysunek 34. Zwierzęta w gospodarstwie

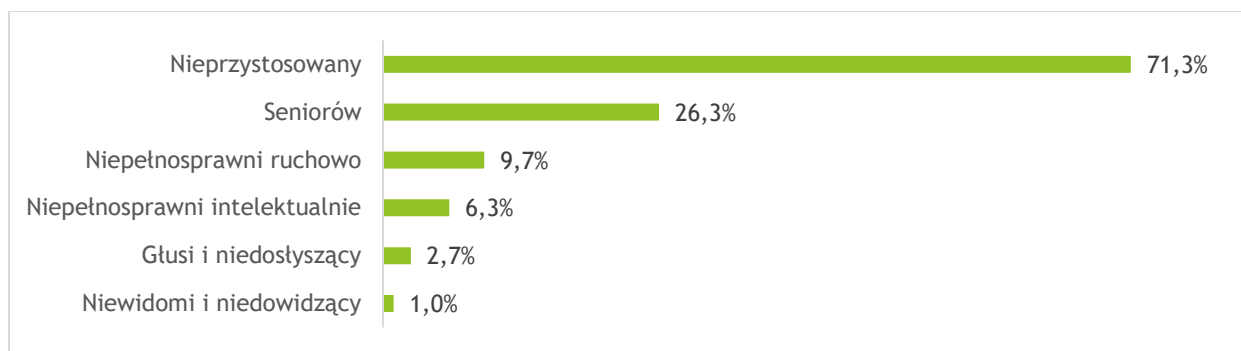

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.5 OFERTA USŁUG PROZDROWOTNYCH

Analizując wyniki ankiety należy stwierdzić, że ponad 71% obiektów nie jest przystosowanych do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami. Wśród podmiotów, które zadeklarowało możliwość przyjmowania grup o specjalnych potrzebach ponad 26% jest gotowych do obsługi seniorów. Około 9% obiektów przystosowanych jest do przyjęcia osób niepełnosprawnych ruchowo, 6% dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. 2,7% posiada ofertę dla głuchych i niedosłyszących, a 1% dla niewiadomych i niedowidzących.

Rysunek 35. Obiekt przystosowany do obsługi grup specjalnych

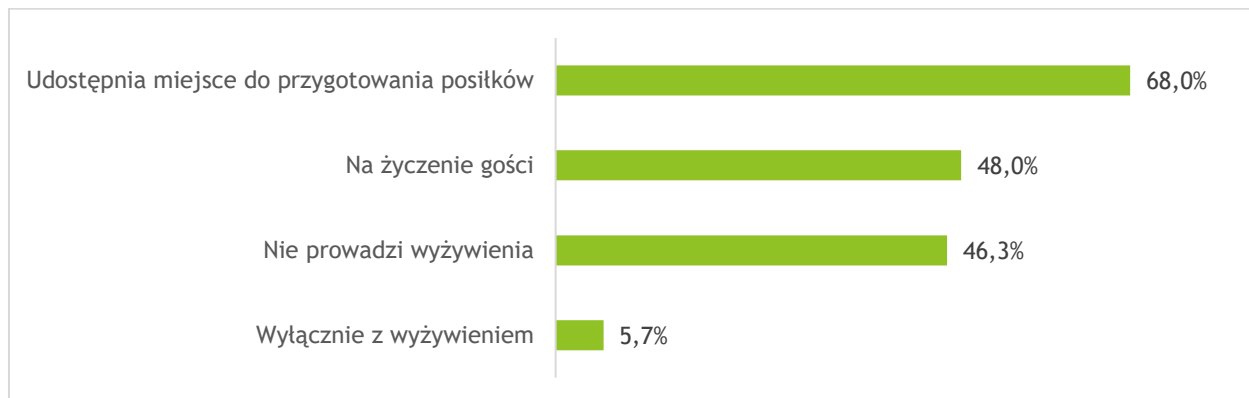
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.6 USŁUGI WYŻYWIENIA W GOSPODARSTWIE

Oferta wyżywienia w obiekcie

Jak wynika z badania 68% właścicieli obiektów udostępnia miejsce do przygotowania posiłków, 46% właścicieli obiektów nie prowadzi wyżywienia, prawie 6% prowadzi działalność wyłącznie z wyżywieniem, a ponad 48% na życzenie gości.

Rysunek 36. Wyżywienie w obiekcie

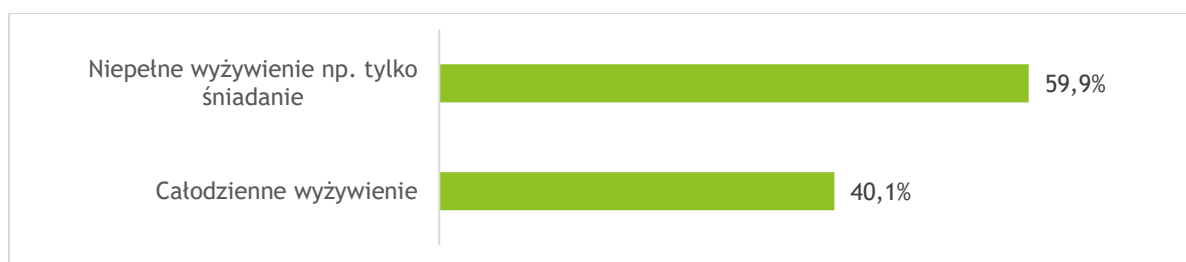

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Oferta wyżywienia w obiekcie

Wśród gospodarstw, które zadeklarowały prowadzenie wyżywienia, całodzienne wyżywienie oferuje 40% respondentów, natomiast wyżywienie niepełne, tzn. wyłącznie śniadania oferuje prawie 60% gospodarstw.

Rysunek 37 Specyfika wyżywienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

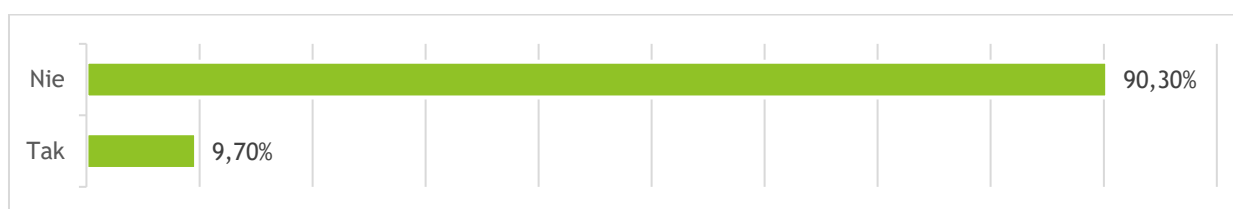
5.7. WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU WSI W OFERCIE GOSPODARSTWA

Odpowiedzi udzielone na pytanie dotyczące dodatkowej działalności poza usługą noclegową wskazują, iż większość respondentów oferuje sprzęt rekreacyjny i dodatkowe wyposażenie na terenie obiektu. Należy jednak stwierdzić, że w zbyt małym stopniu wykorzystany jest potencjał wsi w przygotowaniu oferty gospodarstw agroturystycznych. Respondenci wskazali pojedyncze oferty związane z życiem wsi – prezentacją dawnych sprzętów i tradycji, istnienie izb regionalnych, spanie na sianie, mini zoo – zagroda z barankami, kucykami, królikami, skansen, przejażdżki wozem taborowym, zbiór narzędzi używanych dawniej w gospodarstwie domowym i rolnictwie, muzeum „Pamiątki regionalne”, możliwość poznania wyplatania wiklinowych koszyków, wycieczki przyrodnicze, warsztaty kultywujące tradycje życia na wsi np. od ziarenka do bochenka.

Przynależność do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Spośród objętych badaniem gospodarstw niecałe 10% należy do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych.

Rysunek 38. Przynależność do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

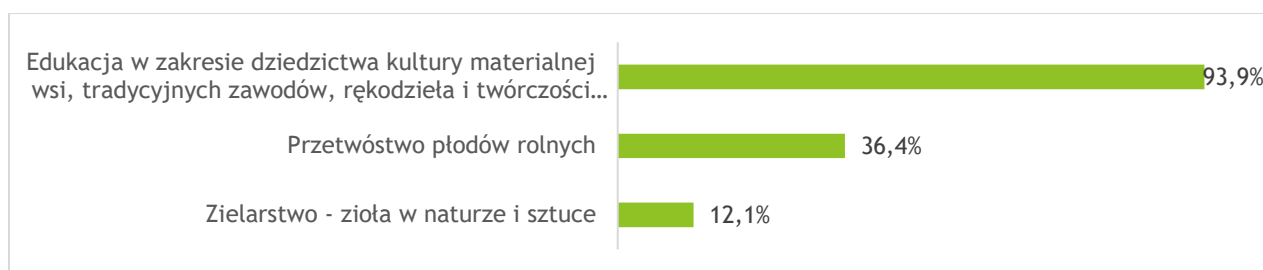

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Profil działalności Zagród Edukacyjnych

Gospodarstwa zrzeszone w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzą głównie zajęcia związane z edukacją w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej (93,9%). Na drugim miejscu znalazło się przetwórstwo płodów rolnych (36,4%).

Rysunek 39. Profil działalności jako zagrody edukacyjnej

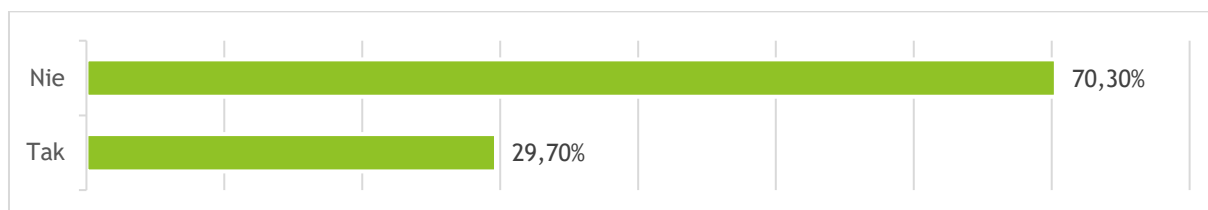
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.8 DOTACJE NA PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI

Pozyskane dotacje na działalność turystyczną

Jak wynika z badań ponad 70% respondentów nie pozyskiwała żadnych dotacji na prowadzenie działalności turystycznej.

Rysunek 40. Dotacje na prowadzenie działalności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przeznaczenie pozyskanych dotacji

Wśród 29,7 badanych podmiotów, które zadeklarowały korzystanie z dotacji otrzymane środki przeznaczyli na: zakup wyposażenia (28,8%), rozbudowę i modernizację obiektu (26%), budowę obiektu agroturystycznego (17,8%) oraz infrastrukturę zewnętrzną (13,7%).

Rysunek 41. Rodzaj inwestycji finansowanych z dotacji

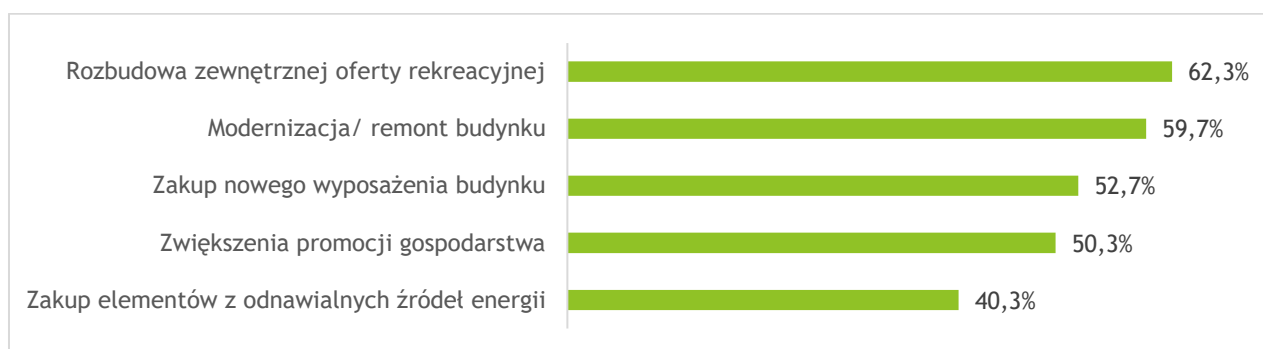

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ankietowani odpowiedzieli, że w przypadku możliwości otrzymania dofinansowania przeznaczyliby je na: rozbudowę zewnętrznej oferty rekreacyjnej (około 62%), modernizację/remont budynku (około 60%), zakup nowego wyposażenia (około 53%) oraz zwiększenie promocji gospodarstwa (około 50%). Ponad 40% widzi potrzebę inwestycji w odnawialne źródła energii.

Plany przeznaczenia pozyskanych środków finansowych

Rysunek 42. Przeznaczenie środków finansowych

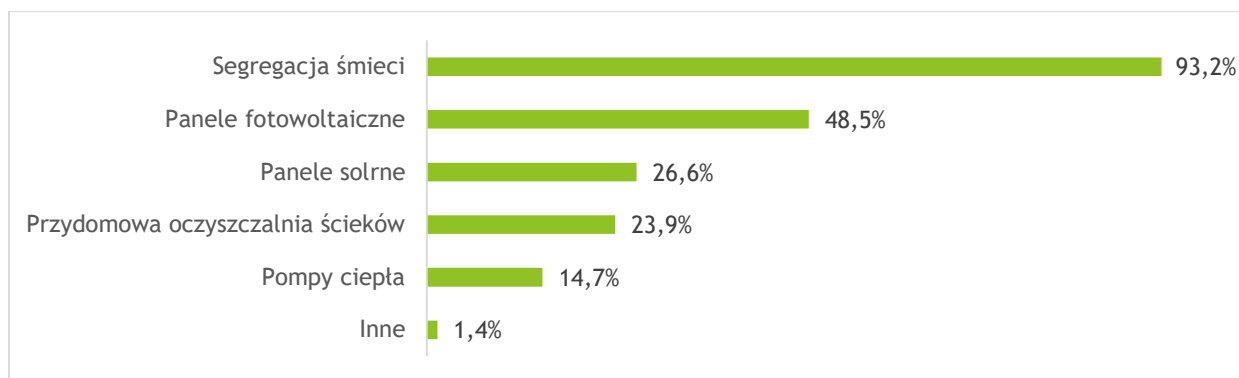

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Rozwiązania proekologiczne w prowadzeniu obiektów turystyki wiejskiej

Pozytywnym aspektem jest stosowanie rozwiązań proekologicznych w obiektach. Aż 93% ankietowanych segreguje śmieci, a 48% posiada panele fotowoltaiczne. Coraz częściej gospodarstwa wykorzystują promienie słoneczne w kolektorach solarnych (26%) oraz zakładają przydomowe oczyszczalnie ścieków (23%). Oceniając wyniki należy stwierdzić, że respondenci dostrzegają potrzebę dbania o środowisko, chociaż wachlarz stosowanych rozwiązań jest dosyć standardowy.

Rysunek 43. Rozwiązania proekologiczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Główne problemy związane z prowadzeniem działalności turystycznej na obszarach wiejskich

Analizując potencjał gospodarstw agroturystycznych w Polsce zadano respondentom pytanie dotyczące głównych problemów, z jakimi spotykają się w swojej działalności. Wśród odpowiedzi dominują aspekty ekonomiczne, choć na uwagę zasługują również te, które dotyczą np. sytuacji na Ukrainie, braku znajomości prawa czy wymiana pokoleniowa.

Tabela 4. Główne problemy

Krótkie terminy rezerwacji	54,0%
Brak gości ze względu na sytuację gospodarczo-ekonomiczną	52,7%
Wysokie koszty amortyzacyjne	50,3%
Wysokie koszty promocyjne	45,0%
Brak wsparcia finansowego przy zakładaniu i prowadzeniu obiektów świadczących usługi turystyczne na obszarach wiejskich	44,7%
Wysokie koszty produktów przy prowadzeniu wyżywienia	31,7%
Sytuacja na Ukrainie – strach przed wojną wśród gości	29,7%
Starzenie się właścicieli i brak następców	25,0%
Brak umiejętności wykorzystania nowych technologii w promocji działalności	15,7%
Brak znajomości przepisów prawa	12,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Inne pojedyncze problemy wskazane w ankietach:

- wysokie koszty stałe, opłaty – prąd woda, opłaty za śmieci itd.,
- wysokie koszty podatkowe przy zatrudnianiu pracowników,
- brak atrakcji turystycznych w regionie,
- brak stabilizacji – trudne planowanie,
- niewystraszający popyt na produkty turystyki wiejskiej w Polsce (goście wolą wyjechać za granicę),
- inflacja w Polsce - niekorzystna relacja cen do usług,

Wśród pojedynczych odpowiedzi pojawiły się również:

- spadek kultury wypoczynku niektórych osób (zniszczenia, poczucie bezkarności, roszczeniowość gości, przypadki szantażu opiniami) przekładające się na wzrost kosztów funkcjonowania kwatery.
- goście nadmiernie wykorzystują wszelkie udogodnienia wprowadzane w ramach podnoszenia jakości usług, np. elektroniczne termostaty czy klimatyzacja ustawione na maksimum przy otwartych oknach i drzwiach, zmywarki uruchomione z dwoma nakryciami po śniadaniu itp..

5.9. CZYNNIKI POZYTYWNE W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI AGROTURYSTYCZNEJ I TURYSTYCZNEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH

Rozwój działalności agroturystycznej uwarunkowany jest od wielu czynników, w tym np. ekonomiczne, infrastrukturalne czy psychograficzne. Zostały one szczegółowo opisane w poniższej tabeli.

Tabela 5. Czynniki pozytywne w prowadzeniu działalności turystycznej na obszarach wiejskich

Kategoria czynników	Opis czynnika
Czynniki ekonomiczne	Działalność turystyczna stanowi dodatkowy dochód dla właścicieli gospodarstw, ale dla większości właścicieli w bardzo ograniczonym zakresie.
	Możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych na rozwój działalności turystycznej ze źródeł zewnętrznych.
	Połowa z gospodarstw realizujących działalność turystyczną prowadzi również działalność rolniczą, co pozwala na dywersyfikację dochodów. Gospodarstwa są w większości całoroczne.
	Pokoje gościnne znajdują się w większości wydzielonej części domu, choć wskazano również na samodzielne jednostki

Czynniki infrastrukturalne	mieszkalne i domki, które w szczególności zyskały na popularności w pandemii Covid-19.
	Prawie połowa obiektów posiada zwierzęta gospodarskie stanowiące atrakcję turystyczną.
	Dość bogata oferta usług/atrakcji dodatkowych oferowanych przez gospodarstwa.
Czynniki psychograficzne	Agroturystyka to tradycja rodzinna, która często scala rodzinę dając wszystkim poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji.
	Możliwości rozwoju gospodarstwa przez zachowanie dziedzictwa przyrodniczo – historycznego.
	Kontakt z klientami. Wielokrotnie kwaterodawcy powtarzali, że goście do nich regularnie wracają, potem dzieci a nawet wnukowie. Tworzą coś na kształt rodziny.
	Poczucie satysfakcji z wykonywanej pracy
	Możliwość rozwoju gospodarstwa nie tylko dla gości, ale dla samego siebie (tzn. elementy rekreacyjne wykorzystywane są również przez mieszkańców obiektu).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.10. CZYNNIKI NEGATYWNE W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI AGROTURYSTYCZNEJ

Tabela 6. Czynniki negatywne w prowadzeniu działalności turystycznej na obszarach wiejskich

Kategoria czynników	Opis czynnika
Czynniki ekonomiczne	Działalność turystyczna stanowi dość niski dodatkowy dochód
	Dość niskie zainteresowanie lub posiadanie możliwości absorpcji środków zewnętrznych na rozwój działalności turystycznej,
	Mała ilość obiektów osiągających dochody z prowadzenia wyżywienia,
	Wzrost kosztów prowadzenia działalności turystycznej
	Wzrost kosztów produktów jako czynnik wyeliminowania wyżywienia z oferty gospodarstw.
	Relatywnie mała ilość samodzielnych jednostek mieszkalnych oraz domków.

Czynniki infrastrukturalne	Działalność prowadzona na małą skalę co z jednej strony pozwala na zachowanie charakteru prowadzonej działalności jako „wypoczynek u rodziny wiejskiej” ale nie pozwala na osiągnięcie satysfakcjonujących dochodów.
	Wyżywienie nie jest powszechną dodatkową usługą w obiekcie, co może wynikać z kilku powodów: coraz większych wymagań gości dotyczących różnych diet, braku możliwości zatrudnienia dodatkowego personelu (wysokie koszty pracy), ale także z powodu zapotrzebowania rynku i zmian pandemicznych (bezpieczeństwo sanitarne), które zostało na dłużej kształtując postawy gości.
	Małe powiązanie oferty dodatkowej z tradycją wsi i atrakcjami dostępnymi w okolicy.
	Mała oferta dla seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami w kontekście starzenia się społeczeństwa
Czynniki psychograficzne	Brak stabilizacji ekonomicznej nie pozwala na planowanie
	Niskie dochody osiągane z działalności turystycznej prowadzonej na małą skalę wpływają negatywnie na satysfakcję z prowadzonej działalności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

5.11 PODSUMOWANIE

Analiza udzielonych w ankietach odpowiedzi pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

- Prawie 80% gospodarstw prowadzi swoją działalność przez cały rok;
- Ponad 90% obiektów usytuowanych jest na wsi;
- Ponad 94 % badanych obiektów działa zgodnie z prawem i posiada wymagany wpis do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, prowadzonej przez gminę lub w przypadku posiadania obiektu hotelarskiego, posiada decyzję administracyjną właściwego marszałka województwa o zaszerogowaniu do rodzaju i nadaniu kategorii. Jednocześnie blisko 6% nie posiada stosownego wpisu, co dyskwalifikuje zgodnie z prawem te podmioty z prowadzenia działalności turystycznej. Stan ten może wynikać braku udziału w szkoleniach i kursach na temat zakładania i prowadzenia działalności turystycznej, co w konsekwencji sprządza się do braku znajomości prawa.
- Analizując powierzchnię prowadzonych gospodarstw rolnych należy stwierdzić, że dominują gospodarstwa niskoobszarowe. Ponad 60 % gospodarstw posiada powierzchnię do 5 ha. Ponad 22% respondentów prowadzi gospodarstwa od 5 ha do 15 ha, a gospodarstwa o powierzchni

powyżej 15 ha posiada 16,3% badanych. Jest to zgodne z pierwotnymi założeniami turystyki wiejskiej i jej istotą. To właśnie prowadzenia działalności agroturystycznej miało w założeniu alternatywnym i dodatkowym źródłem dochodu;

- Analizując bazę noclegową należy stwierdzić, że ponad 70% właścicieli obiektów turystyki wiejskiej wynajmuje do 5 pokoi. Jest to niewątpliwie efekt funkcjonujących przepisów podatkowych. Efektem posiadania takiej bazy noclegowej jest deklarowana przez ponad 75% ankietowanych możliwość przyjęcia do 20 osób. Blisko 75% bazy noclegowej stanowią pokoje gościnne. Pozostała część ankietowanych deklaruje przyjmowanie swoich gości w samodzielnych jednostkach mieszkalnych oraz domkach. Ponad 62% miejsc noclegowych jest usytuowanych w wydzielonej części budynku mieszkalnego zamieszkanego przez rodzinę;
- W kontekście prowadzenia usług dodatkowych z badania wynika, że ponad 52% posiada dodatkową ofertę poza ofertą usług noclegowych;
- Badając gospodarstwa jako komplementarne produkty turystyczne należy wskazać, że wśród ofert znajdują się:
 - oferty dla rodzin z dziećmi, o czym świadczą dodatkowe atrakcje wskazane przez respondentów (plac zabaw, mała infrastruktura, zabawy i gry, boiska, inna infrastruktura w gospodarstwie),
 - oferty dotyczące turystyki aktywnej – rowery, jazda konna, kijki nordic walking etc.,
 - oferty, w których widoczne jest poszukiwanie nowych pomysłów nie związanych wprost z życiem wsi np. sauny, malarstwo, wieczory poetyckie, taniec, gimnastyka (choć w badaniach jest to mały odsetek),
 - elementy ofert nawiązujące do życia wsi – zbiory, narzędzia, izby regionalne oraz nawiązujące do twórczości ludowej oraz ginących zawodów (warsztaty),
 - oferty kulinarne – warsztaty kulinarne, regionalna kuchnia w obiekcie,
 - oferty, w których widoczne są komponenty związane ze ekologią i rozwiązaniami stosowanymi w obiekcie (np. permakultura),
 - oferty specjalistyczne nawiązujące do systemu kategoryzacji prowadzonej przez PFTW „GG” (dla rodzin z dziećmi, grzybiarzy i wędkarzy),
 - atrakcją turystyczną w gospodarstwie są również zwierzęta,
 - ważnym segmentem są zagrody edukacyjne, które jednak w niniejszym badaniu jednak nie stanowiły znaczącego odsetka, a to one budują produkt w nawiązaniu do tradycji wsi oraz towarzyszącego jej rzemiosła budując poczucie tożsamości oraz przekazując i upowszechniając wiedzę i tradycje,
 - zwraca również uwagę spora liczba atrakcji „weather independent”, czyli atrakcji pod dachem, niezależnych od pogody.
 - Należy zauważyć, że relatywnie mała ilość ankietowanych deklaruje świadczenie usług prozdrowotnych.
- Wśród zmian jakie można zaobserwować w ofercie obiektów turystyki wiejskiej, które nastąpiły w wyniku pandemii Covid – 19 jest niewątpliwie oferta wyżywienia. Jak wynika z badania większość właścicieli obiektów udostępniła swoim gościom miejsce do przygotowania posiłków.

Tylko około 6% kwaterodawców prowadzi działalność wyłącznie z wyżywieniem a ponad 48% serwuje wyżywienie na życzenie gości. Blisko połowa badanych właścicieli obiektów nie prowadzi wyżywienia. Duża część gospodarstw przygotowana jest do samodzielnego przygotowania posiłków przez gości. Jest to niewątpliwie jeden z aspektów „pocovidowych”.

- Wśród gospodarstw, które zadeklarowały prowadzenie wyżywienia, całodzienne wyżywienie oferuje 40% respondentów, natomiast wyżywienie niepełne, tzn. wyłącznie śniadania oferuje prawie 60% gospodarstw.
- Bardzo duży odsetek (ponad 70%) respondentów nie pozyskiwała dotacji na prowadzenie działalności turystycznej. Wśród właścicieli obiektów turystyki wiejskiej, którzy zadeklarowali korzystanie z dotacji otrzymane środki głównie przeznaczyli na zakup wyposażenia, rozbudowę i modernizację obiektu, budowę obiektu agroturystycznego oraz wykonanie infrastruktury zewnętrznej.
- Ankietowani zostali również zapytani o to na co by wydali pieniądze, gdyby pojawiła się możliwość ich pozyskania. Wśród odpowiedzi dominowały: modernizacja/remont budynku, rozbudowa zewnętrznej oferty rekreacyjnej, zakup nowego wyposażenia oraz zwiększenie promocja gospodarstwa. Duża część ankietowanych widzi potrzebę inwestycji w odnawialne źródła energii;
- Pozytywnym aspektem jest stosowanie rozwiązań proekologicznych w obiektach. Oprócz segregacji śmieci, która w dzisiejszej dobie wydaje się standardem wiele obiektów posiada panele fotowoltaiczne. Coraz częściej gospodarstwa zakładają przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz wykorzystują promienie słoneczne w panelach solarnych. Oceniając wyniki należy stwierdzić, że respondenci dostrzegają potrzebę dbania o środowisko, chociaż wachlarz stosowanych rozwiązań jest dosyć standardowy.
- Właściciele obiektów agroturystycznych napotykają na wiele problemów i barier w swojej działalności. Przeważają kwestie ekonomiczne związane z inflacją, wysokimi kosztami amortyzacyjnymi, czy też wysokimi kosztami prowadzenia działalności, w tym wyżywienia. Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna powoduje skrócenie długości pobytów w gospodarstwach. Kwaterodawcy zwracają również uwagę na brak wsparcia finansowego przy zakładaniu i prowadzeniu działalności turystycznej na wsi. Niewątpliwie jednym z najważniejszych problemów, przynajmniej dla wschodnich regionów Polski, skąd pochodziła dość duża grupa ankietowanych jest wojna na Ukrainie. Istotnymi problemami są również słaba znajomość prawa oraz umiejętność posługiwania się nowymi technologiami.

6. JAKOŚĆ USŁUG W GOSPODARSTWACH AGROTURYSTYCZNYCH

6.1. WPROWADZENIE

Współczesny turysta, przywiązujący dużą wagę do dbałości o jakość życia, coraz częściej wybiera produkty i usługi jak najlepiej odpowiadające jego oczekiwaniom, czyli takie, które charakteryzuje odpowiednia jakość. Jest ona głównym narzędziem walki konkurencyjnej na rynku. Ocena poziomu jakości produktu hotelarskiego jest bardzo ważnym elementem doskonalenia. Bez niej nie można ustalić kierunków poprawy i podnoszenia poziomu jakości usług. Pomiar jakości szacuje w jakim stopniu usługa hotelowa spełnia oczekiwania i potrzeby gości.

Od 1997 roku o jakość w turystyce wiejskiej w tym w agroturystyce dba Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „GG”, która ma wypracowane kryteria kategoryzacyjne, zawierające ocenę między innymi takich elementów jak: zewnętrzne elementy wyposażenia otoczenia obiektu; wewnętrzne wyposażenie obiektu; minimalne powierzchnie pokoi i ich wyposażenie czy oświetlenie, itp.; liczba i wyposażenie łazienek.

Dlatego jednym z kluczowych wskaźników dla działań w okresie pandemii były opracowane przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „GG” i zatwierdzone przez Główny Inspektorat Sanitarny wymagania dla obiektów turystyki wiejskiej.

Na bazie tych wymagań oraz zgodnie z pytaniami jakie napływały od turystów dokonano się wiele przeobrażeń, które na trwałe pozostały w ofercie gospodarstw agroturystycznych. Do takich działań należy zaliczyć m.in. powstanie mieszkań wakacyjnych zamiast pokoi gościnnych, wyposażenie łazienek w środki czystości i dezynfekcyjne, instrukcje mycia i dezynfekcji rąk, instrukcje bezpiecznego korzystania z urządzeń wspólnych w obiekcie. Przeprowadzono też ogólnopolski konkurs pt. „Bezpieczna kwatera”. Wszystkie te działania wpłynęły na podniesienie jakości i bezpieczeństwa wypoczynku w agroturystyce.

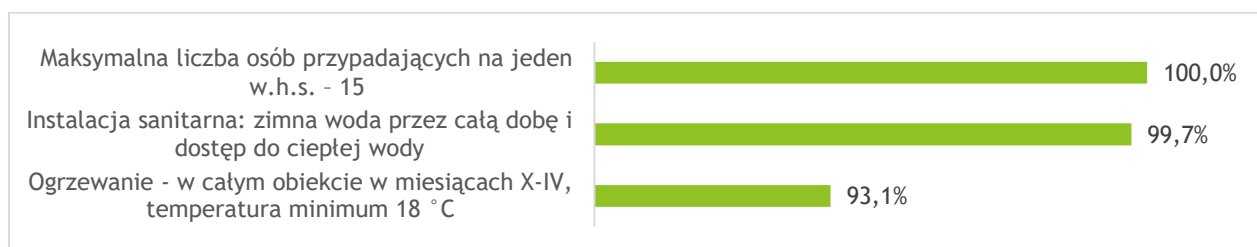
6.2. OSZACOWANIE SPEŁNIENIA MINIMALNYCH WYMAGAŃ OKREŚLONYCH W ZAŁĄCZNIKU NR 7 DO ROZPORZĄDZENIA MINISTRA GOSPODARKI I PRACY Z DNIA 19 SIERPNI 2004 R. W SPRAWIE OBIEKTÓW HOTELARSKICH I INNYCH OBIEKTÓW, W KTÓRYCH SĄ ŚWIADCZONE USŁUGI HOTELARSKIE

Spełnienie minimalnych wymagań

Ustawa o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych stwierdza, że „Usługi hotelarskie mogą być świadczone również w innych obiektach, jeżeli obiekty te spełniają minimalne wymagania co do wyposażenia”. Minimalne wymagania zostały określone w Załączniku nr 7 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 roku. Mając na względzie fakt, że spełnienie wszystkich wymagań warunkuje rozpoczęcie działalności agroturystycznej na wsi przyjrzeć się kryteriom, które najczęściej nie są spełniane.

Wszyscy badani zadeklarowali spełnienie wymagań dotyczące dostępności w.h.s dla mniej niż 15 osób. Z perspektywy funkcjonowania przepisu od ponad 20 lat wymaganie to wydaje się zbyt liberalne. Natomiast blisko 7% nie zapewnia swoim gościom wymaganej temperatury w okresie od października do kwietnia.

Rysunek 44. Spełnienie minimalnych wymagań

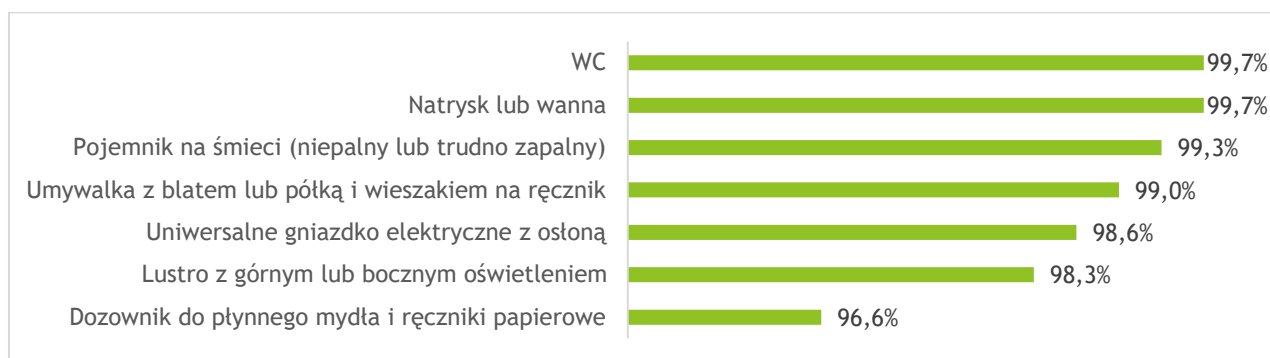

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spełnienie minimalnych wymagań w odniesieniu do wyposażenia w.h.s.

Prawie w 100% spełnione są minimalne wymagania określone dla węzłów higieniczno – sanitarnych. Nieznanie mniej osób (96,6%) zapewnia swoim gościom dozowniki do płynnego mydła i ręczniki papierowe.

Rysunek 45. Wyposażenie podstawowe węzłów higieniczno - sanitarnych

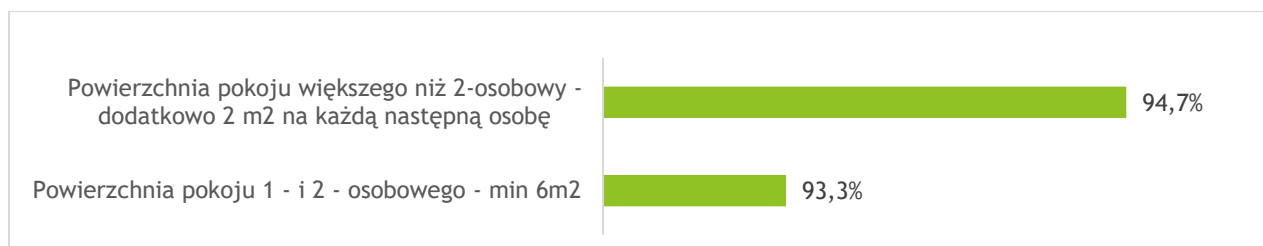

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spełnienie minimalnych wymagań w odniesieniu do powierzchni pokoi gościnnych

Około 93% respondentów stwierdziło, że spełnia minimalne wymagania dośrodkowo powierzchni określonej dla pokoi 1 i 2 – osobowych, a blisko 95% zadeklarowało spełnienie wymagań dotyczących minimalnych powierzchni dla pokoi większych niż 2 – osobowych.

Rysunek 46. Spełnienie wymagań dotyczących minimalnych powierzchni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spełnienie minimalnych wymagań w odniesieniu do wyposażenia pokoi gościnnych

W odniesieniu do minimalnych wymagań określonych dla pokoi gościnnych większość z nich jest spełniona. Do wymagań, które nie są spełniane należy wymienić brak nocnego stolika lub półki przy każdym łóżku. W tym przypadku spełnienie wymagań zadeklarowało (92,9%) badanych, brak zasłon okiennych zaciemniających (posiada 95%) oraz brak kosza w pokoju (posiada 96,8).

Rysunek 47. Spełnienie wymagań dotyczących wyposażenia pokoi gościnnych

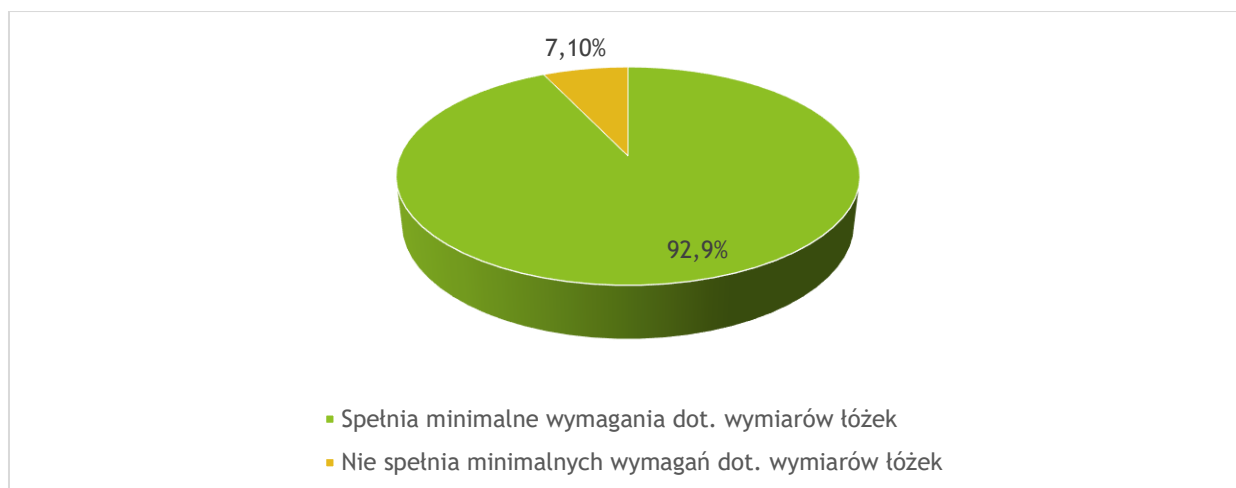

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spełnienie minimalnych wymagań w odniesieniu do wymiarów łóżek

Około 7% posiada łóżka o wymiarach materaca mniejszym niż określona w minimalnych wymaganiach (łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm lub łóżka dwuosobowe o wymiarach minimum 120 x 190 cm). Niewątpliwie kryteria dotyczące minimalnych wymiarów łóżek powinny być brane pod uwagę przy nowelizacji przepisów, koniecznych ze względu na zmieniające się potrzeby turystów.

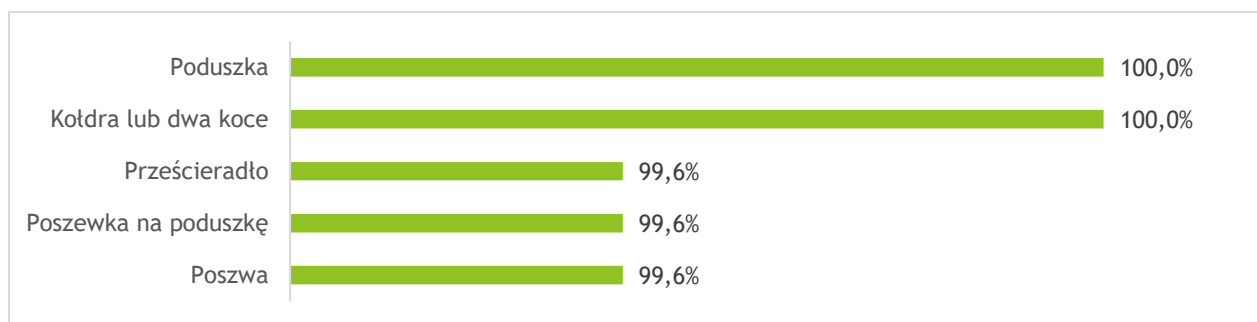
Rysunek 48. Spełnienie minimalnych wymagań dotyczących wymiarów łóżek

Spełnienie minimalnych wymagań w odniesieniu do pościeli

Dla jakości ogromne znaczenie ma również wyposażenie w pościel. Niemal 100% respondentów oddaje do dyspozycji gości kołdry (koce), poduszki, poszwy, prześcieradła, poszewki na poduszki.

Rysunek 49. Pościel dla jednej osoby

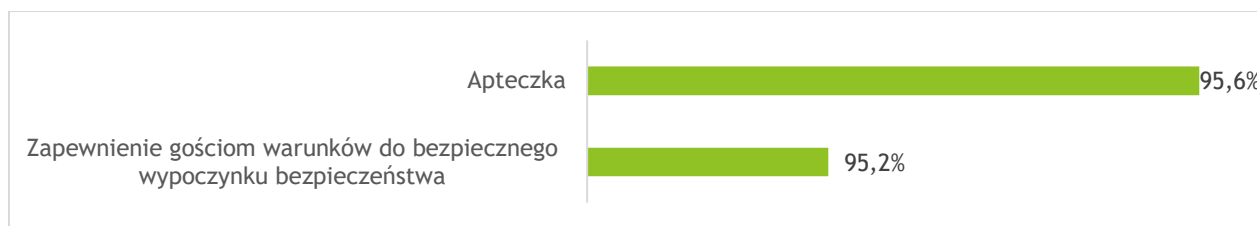

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

6.3. OSZACOWANIE SPEŁNIENIA OGÓLNYCH WYMAGAŃ BEZPIECZEŃSTWA (APTECZKA, GAŚNICE, OGÓLNE INSTRUKCJE PRZECIWPÓŻAROWE)

Ponad 95% respondentów deklaruje spełnienie wymogów zasad bezpieczeństwa pobytu gości np. posiada balustrady na balkonach i schodach, w obiekcie jest ogólna instrukcja przeciwpożarowa oraz gaśnica. Właściciele deklarują również posiadanie na terenie obiektu apteczki.

Rysunek 50. Spełnienie wymagań ogólnego bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

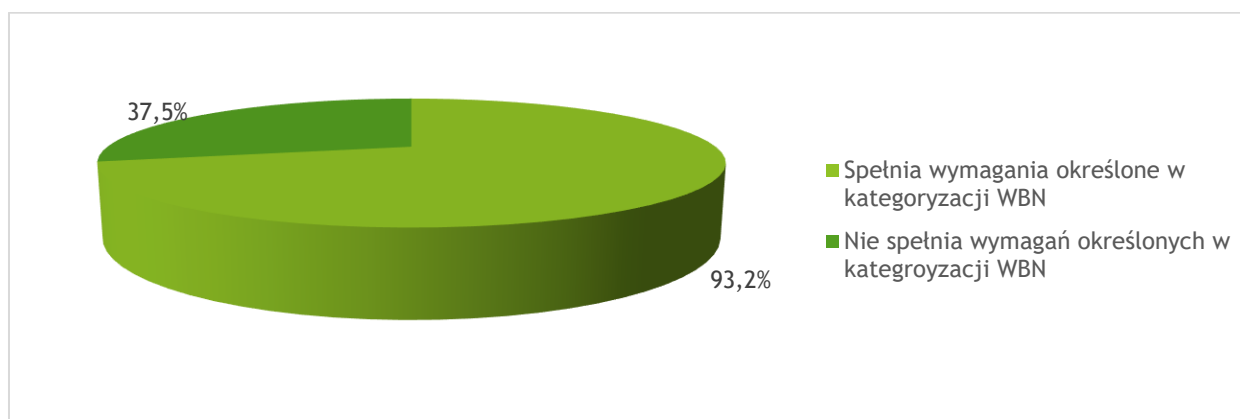
6.4. JAKOŚĆ BAZY NOCLEGOWEJ

Czynnikiem mającym na celu podnoszenie jakości usług turystyki wiejskiej jest Kategoryzacja Wiejskiej Bazy Noclegowej. Ten system oceny został opracowany przy udziale ekspertów zachodnich w ramach programu Tourin II w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku i przekazany przez Urząd Kultury Fizycznej i Turystyki do zarządzania Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG”. Kryteria oceny w ramach systemu Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej stanowią narzędzie oceny jakości jak również stanowią wyznacznik dobrych inwestycji dla kwaterodawców. W ramach niniejszego badania ankietowani zostali zapytani o spełnienie najistotniejszych kryteriów zawartych w systemie Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej.

Spełnienie wymagań kategoryzacyjnych w odniesieniu do wymiarów łóżek

Ponad 93% ankietowanych posiada łóżka o rozmiarze materaca 90cm x 200cm (łóżka pojedyncze) oraz 140 x 200 (łóżka podwójne). Jednocześnie blisko 38% dysponuje łóżkami o mniejszych wymiarach, które nie gwarantują turystom komfortu wypoczynku. Ankietowani mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź, tak więc oznacza to, że właściciele gospodarstw posiadają zarówno łóżka zgodne z minimalnymi wymaganiami jak i łóżka spełniają wymagania Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej.

Rysunek 51. Spełnienie wymagań dotyczących wymiarów łóżek określonych w kategoryzacji WBN

Spełnienie wymagań kategoryzacyjnych – usługi dodatkowe

Ponad 96% obiektów posiada miejsce do wypoczynku na zewnątrz. Blisko 90% obiektów gwarantuje możliwość korzystania z sieci wi-fi w obiekcie. Należy podkreślić dbałość o wygodę gości poprzez właściwe umeblowanie, czyli udostępnienie szafy garderobianej, stołu i miejsc do siedzenia oraz lampki nocnej przy każdym łóżku. Jest to szczególnie ważne w aspekcie zmieniających się trendów.

Rysunek 52. Jakość - dodatkowe kryteria

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

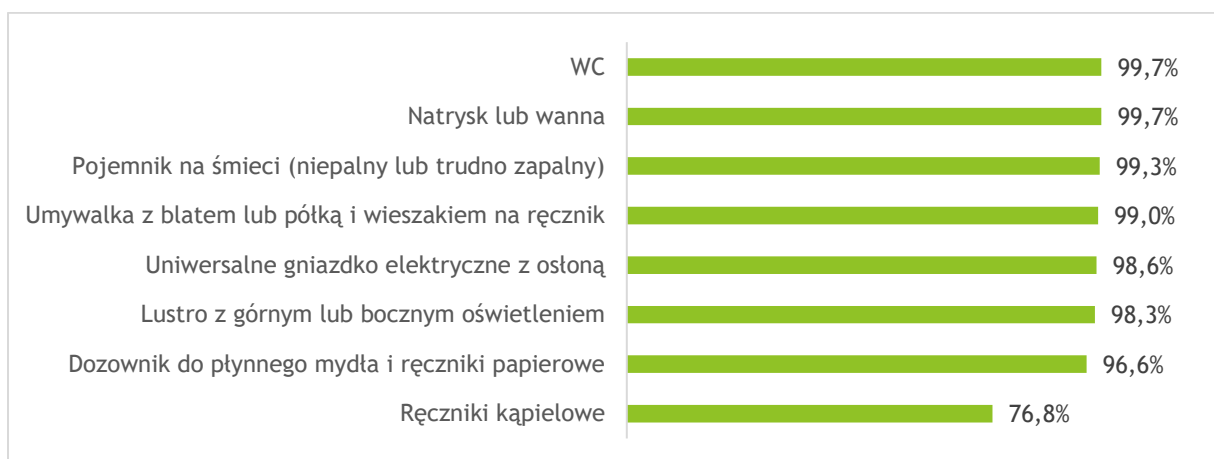
6.5. JAKOŚĆ BAZY SANITARNEJ

Spełnienie wymagań kategoryzacyjnych w odniesieniu w.h.s.

Według przeprowadzonych ankiet jakość bazy sanitarnej jest bardzo dobra:

- ponad 99% obiektów deklaruje posiadanie natrysku lub wanny, umywalkę z blatem lub półką i wieszakiem na ręczniki, WC, pojemnik na śmieci,
- ponad 98% lustro górne z oświetleniem, gniazdko elektryczne,
- ponad 96% dozownik do płynnego mydła i ręczniki papierowe

Rysunek 53. Spełnienie wymagań kategoryzacyjnych w odniesieniu w.h.s

Baza sanitarna

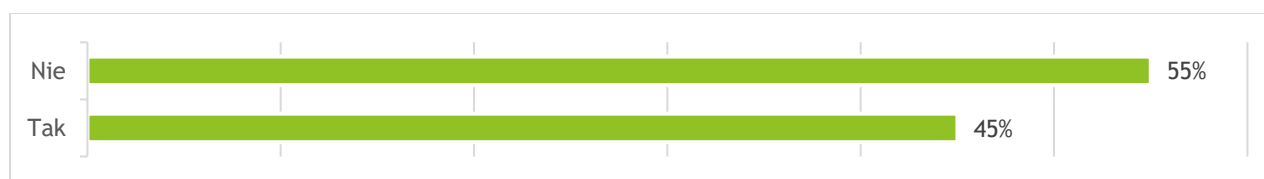
Pandemia Covid – 19 spowodowała wśród turystów wzrost zapotrzebowania na usługi prozdrowotne. Jednym z najważniejszych kryteriów świadczących o jakości oferty turystyki wiejskiej jest dostęp do łazienek. Analizując wyniki badań podjęto próbę oszacowania stanu dostępności WHS (węzłów higieniczno – sanitarnych).

Na podstawie analizy pokoi gościnnych (bez SJM oraz domków) można stwierdzić, że około 80% ogólnej ilości pokoi gościnnych stanowią pokoje z łazienkami. Pozostała część to pokoje, które przypadają nie więcej niż 2 pokoje na jedną łazienkę.

6.6. NAGRODY, WYRÓŻNIENIA, CERTYFIKATY

Wśród respondentów 46% podmiotów posiada nagrody, wyróżnienia i certyfikaty otrzymane w ciągu ostatnich 10 lat.

Rysunek 54. Nagrody, wyróżnienia, certyfikaty

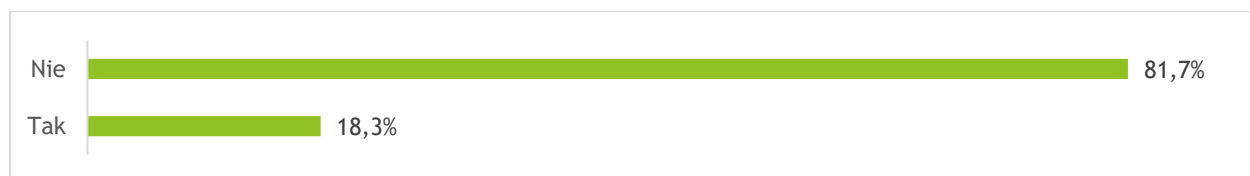

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Kategoryzacja Wiejskiej Bazy Noclegowej

Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że 18% obiektów posiada aktualną Kategoryzację Wiejskiej Bazy Noclegowej prowadzoną przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

Rysunek 55. Kategoria w ramach systemu kategoryzacji

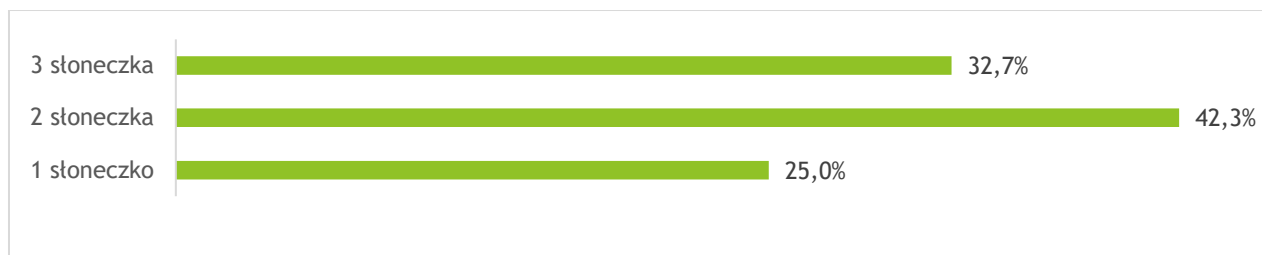
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Kategoria obiektu

Poniższy wykres ilustruje ocenę obiektu zgodnie z systemem kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej. Z badań skategoryzowanych obiektów wynika, że aż 42% uzyskało ocenę 2 słoneczka,

a 32% obiektów posiada najwyższą ocenę 3 słoneczka. 25% obiektów posiada najniższą ocenę - 1 słoneczko.

Rysunek 56. Kategoria obiektu – 52 odpowiedzi

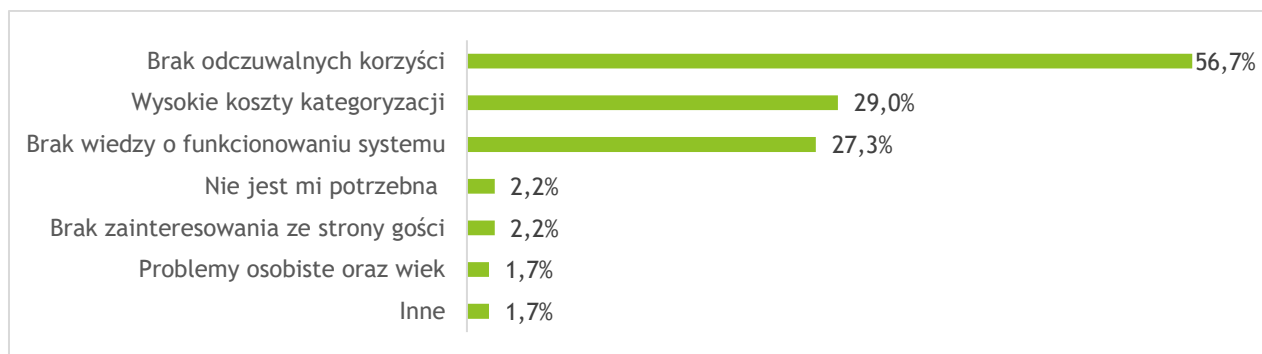

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przyczyny braku kategoryzacji

Osoby, które nie posiadają kategoryzacji jako główną przyczynę tego stanu rzeczy wymieniają brak odczuwalnych korzyści (56%). Dla 29% są to wysokie koszty kategoryzacji. Bardzo istotnym punktem jest to, że aż 27% właścicieli obiektów nie posiada wiedzy o funkcjonowaniu systemu kategoryzacyjnego. Inne mniej znaczące odpowiedzi wskazują na różne przyczyny braku przystąpienia do kategoryzacji takie jak: brak potrzeby (2,2%), brak zainteresowania ze strony gości (2,2%), problemy osobiste (1,7%) i wiek (1,7%).

Rysunek 57. Przyczyny braku kategoryzacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

6.7 PODSUMOWANIE

Ocena jakości obiektów na podstawie odpowiedzi respondentów pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

- Zdecydowana większość ankietowanych spełnia zarówno kryteria wynikające z Załącznika Nr 7 do Rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r, ogólne

wymagania bezpieczeństwa, jak i wybrane kryteria dodatkowe określone w systemie Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej prowadzonej przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”.

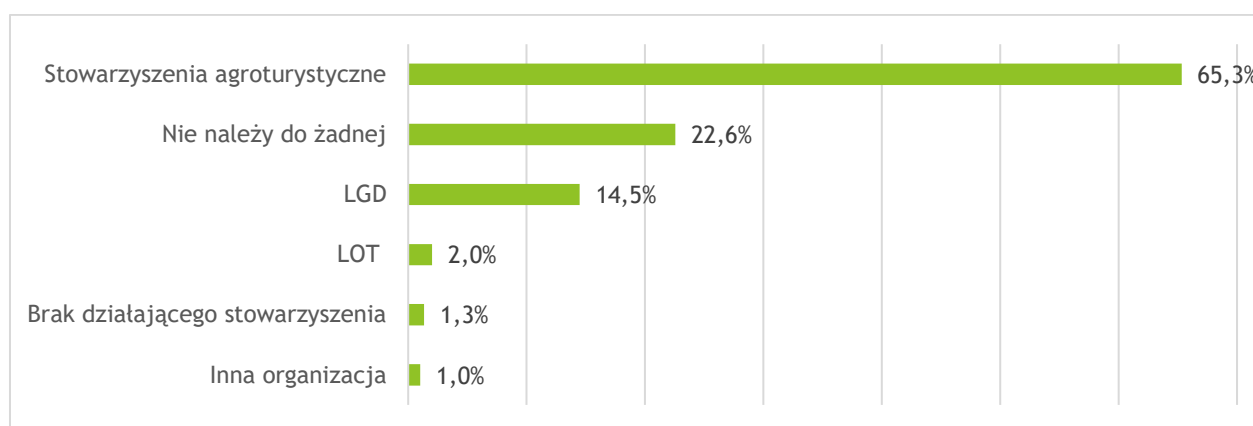
- Mając na względzie fakt, że spełnienie stuprocentowe wymagań określonych w Załączniku nr 7 dopuszcza obiekt do prowadzenia działalności hotelarskiej należy stwierdzić, że nie wszystkie podmioty funkcjonują zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Wśród najczęstszych braków należy zaliczyć: brak dozowników do płynnego mydła i ręczników papierowych, brak nocnego stolika lub półki przy każdym łóżku, brak zasłon okiennych zaciemniających. Około 7% badanych posiada łóżka o wymiarach materaca mniejszym niż wymagane w minimalnych wymaganiach.
- Jakość i zakres usług jest doceniona w ramach konkursów, gdyż prawie 50% obiektów posiada wyróżnienia, nagrody i certyfikaty.
- Kategoryzacja Wiejskiej Bazy Noclegowej jest czynnikiem „projakościowym”, jednak zbyt mała wiedza o systemie wśród kwaterodawców i turystów nie pozwala na pełniejsze wykorzystanie jej potencjału. Tylko około 18% badanych posiada aktualną Kategoryzację prowadzoną przez PFTW „GG”. Najwięcej skategoryzowanych obiektów ocenionych jest na 2 słoneczka, następnie pod względem ilości sytuują się obiekty ocenione na 3 słoneczka, a najmniej jest obiektów posiadających 1 słoneczko. Wymieniona hierarchia świadczy o tym, że podmioty, które istnieją w systemie są świadome wartości podnoszenia jakości i uzyskania wyższej kategorii.
- Interesujące wydają się przyczyny braku posiadania aktualnej oceny kategoryzacyjnej. Podstawowym problemem jest według respondentów brak odczuwalnych korzyści. Kolejnym powodem są wysokie koszty kategoryzacji. Bardzo istotnym powodem jest brak wiedzy o funkcjonowaniu systemu kategoryzacyjnego. Inne mniej znaczące odpowiedzi wskazują na różne przyczyny braku przystąpienia do kategoryzacji takie jak: brak potrzeby, brak zainteresowania ze strony gości, wiek. Podsumowując niniejsze zagadnienie należy stwierdzić, że główną przyczyną braku powszechności udziału kwaterodawców w systemie oceny jest brak jej promocji zarówno wśród właścicieli gospodarstw jak i gości.
- Analizując dane dotyczące spełnienia wyższych wymagań zawartych w kryteriach Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej należy stwierdzić, że bardzo duża część ankietowanych posiada łóżka o rozmiarach gwarantujących komfort wypoczynku gości. Jednak wciąż jest wiele obiektów dysponujących łóżkami o mniejszych wymiarach.
- Jak wynika z badania aż około 80% pokoi posiada bezpośredni dostęp do łazienki (pokoje z łazienkami). Ten wskaźnik może bezpośrednio wynikać ze zmiany potrzeb turystów po pandemii Covid-19. Z wcześniejszych rozmów z kwaterodawcami wynika, że jednym z najczęściej pojawiającym się kryterium wyboru oferty był „pokój z łazienką”.

4. PRZYNALEŻNOŚĆ DO ORGANIZACJI BRANŻOWYCH

Aktywizacja i wsparcie stowarzyszeń i innych podmiotów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich może przebiegać w różnych formach. Trzeba zauważyć, że współpraca osób prowadzących gospodarstwa agroturystyczne jest potrzebna dla lepszego przygotowania produktu agroturystycznego przez działania na rzecz rozwoju przedsięwzięć inwestycyjnych i wprowadzania nowatorskich pomysłów w działalności agroturystycznej. Ma to wpływ na rozwijanie części składowych produktu, poprawę jego jakości, ustalanie i utrzymanie standardów, organizowanie badań i analizowanie rynku agroturystycznego, tworzenie ofert dla różnych grup turystów oraz określanie najlepszego segmentu rynku.

Według udzielonych odpowiedzi przy możliwości wielokrotnych zaznaczeń właściciele podmiotów prowadzących działalność na obszarach wiejskich należą głównie do stowarzyszeń agroturystycznych (65,3%). Lokalne Grupy Działania (14,5%) po stowarzyszeniach agroturystycznych są kolejnymi popularnymi organizacjami, do których przynależą podmioty prowadzące działalność turystyczną na obszarach wiejskich. Część z nich (22,6%) nie należy do żadnych organizacji branżowych.

Rysunek 58. Przynależność do organizacji branżowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

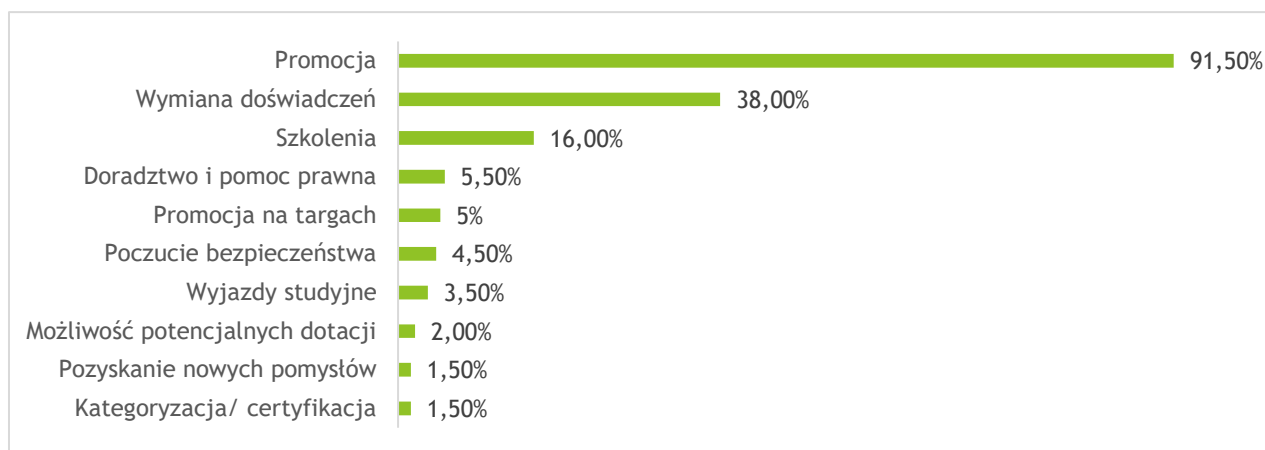
Korzyści z przynależności do organizacji

Odpowiedzi na pytanie dotyczące korzyści z przynależności do organizacji branżowych udzieliło 70% respondentów. Odpowiedzi miały charakter otwarty. Według badanych do najważniejszych korzyści wynikających z przynależności do organizacji branżowych należą:

- promocja i reklama (ponad 90%),
- wymiana doświadczeń (38%),
- udział w szkoleniach (16%)

Wśród pozostałych korzyści wymieniono możliwość zaprezentowania swojej oferty podczas targów turystycznych, możliwość korzystania z pomocy prawnej, korzystania z dotacji, wsparcie i poczucie bezpieczeństwa.

Rysunek 59. Najważniejsze korzyści wynikające z przynależności do organizacji branżowych

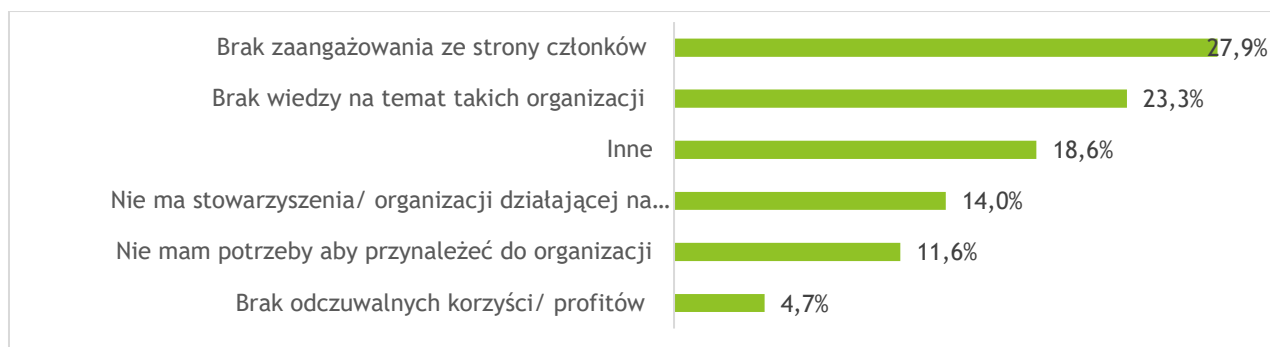
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przyczyny braku przynależności do organizacji

Pond 20% ankietowanych udzieliło odpowiedzi na temat przyczyn braku przynależności do organizacji i wymieniły przede wszystkim:

- brak stowarzyszeń/organizacji działających na danym terenie (25.5%),
- brak potrzeby przynależności (16,4%),
- brak odczuwalnych korzyści/profitów (14,5%)
- brak wiedzy na temat funkcjonowania i profitów wynikających z działań organizacji branżowych w okolicy (9,10%).
- Wśród jednostkowych otwartych odpowiedzi przewijały się również opinie dotyczące braku zaangażowania poszczególnych członków w działania stowarzyszeń, zbyt mała skala działań stowarzyszeń czy też brak bezpośrednich korzyści finansowych z członkostwa.

Rysunek 60. Przyczyny braku przynależności do organizacji branżowych

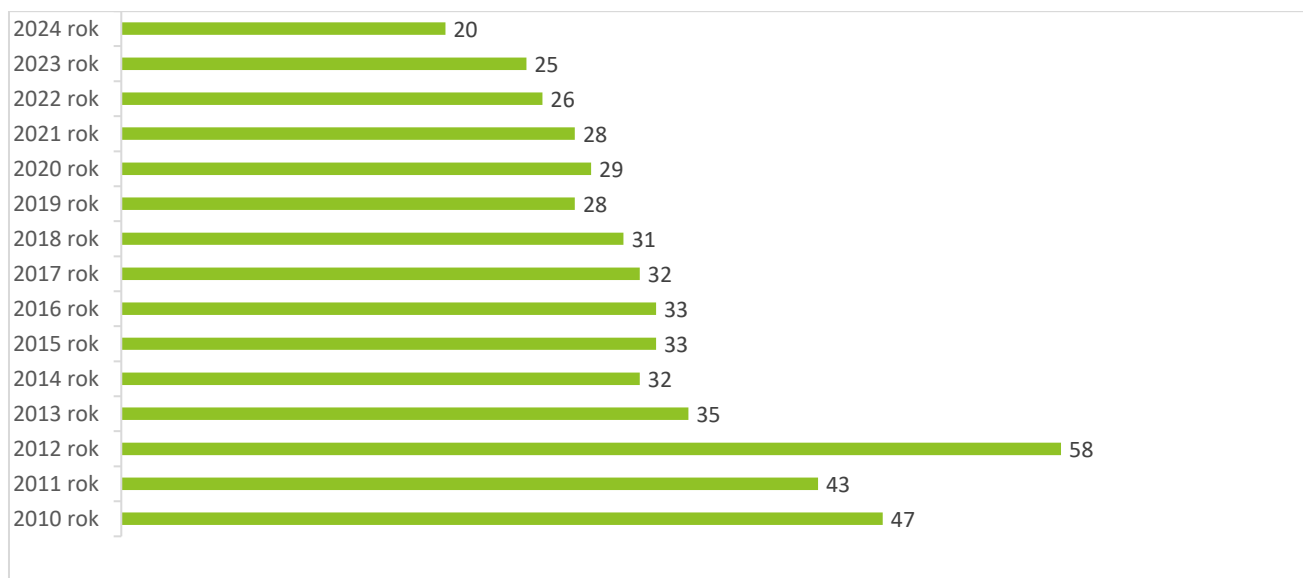

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Tendencja zanikania stowarzyszeń na przykładzie przynależności do Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG”

Stowarzyszenia agroturystyczne odegrały ogromną rolę w rozwoju i promocji turystyki wiejskiej w Polsce. Jednak proces wymiany pokoleniowej, brak dedykowanego wsparcia spowodowały, że w ostatnich latach bardzo wiele stowarzyszeń zaprzestało swojej działalności. Poniższy wykres przedstawiający ilościowo członków Federacji w ostatnich latach doskonale obrazuje ten proces.

Rysunek 61. Liczba stowarzyszeń agroturystycznych zrzeszonych w Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” w danym roku

Źródło: Opracowanie własne Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG”

7.1 PODSUMOWANIE

Analiza udzielonych w ankietach odpowiedzi pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

- Należy stwierdzić, że blisko 80% ankietowanych jest członkiem organizacji branżowych, a blisko 65% ankietowanych zadeklarowało przynależność do stowarzyszeń agroturystycznych. Około 15% jest członkiem LGD. Należy zaznaczyć, że z racji największego odzewu na inicjatywę badań ankietowych ze strony stowarzyszeń zrzeszonych w Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG” powyższy wynik może nie być reprezentatywny dla ogółu funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych w Polsce.
- Brak przynależności do stowarzyszeń według respondentów wynika z następujących przesłanek: braku dostrzegania korzyści z przynależności oraz braku wiedzy na temat ich istnienia. Niezwykle istotne jest również wskazanie dotyczące braku istnienia stowarzyszeń, do których można przystąpić na danym terenie.
- Jako najważniejsze korzyści wynikające z przynależności do stowarzyszeń respondenci wskazali przede wszystkim korzyści tzw. miękkie takie jak promocja, integracja, wyjazdy studyjne oraz doradztwo i wsparcie prawne w prowadzonej działalności.
- Następuje stały systematyczny regres w zakresie funkcjonowania stowarzyszeń agroturystycznych w Polsce.

8. FORMY PROMOCJI WYKORZYSTYWANE W TURYSTYCE WIEJSKIEJ

Promocja w turystyce wiejskiej, w tym agroturystyce to jedno z działań marketingowych, które mają na celu zwiększenie rozpoznawalności gospodarstwa agroturystycznego i jego oferty na konkurencyjnym rynku.

Zgodnie z udzielonymi przez respondentów odpowiedziami do najbardziej popularnych form promocji wykorzystywanych przez właścicieli obiektów turystyki wiejskiej należą:

- media społecznościowe (68%),
- wspólne działania promocyjne z organizacją branżową (66%),
- własne strony internetowe (62,7%),
- szyldy/banery/tablice ogłoszeniowe (39,7),
- sprzedaż za pośrednictwem portali rezerwacyjnych (38,7),
- bezpłatne wizytówki internetowe (37,3%),
- płatna reklama w Internecie (31,7%).

Rysunek 62. Najpopularniejsze formy promocji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Podsumowanie

Z zaprezentowanych badań wynikają następujące wnioski:

- W hierarchii wykorzystania narzędzi promocji obiektów turystyki wiejskiej dominuje Internet. Własne strony internetowe oraz media społecznościowe (Facebook, Instagram, You Tube). Dość duża część właścicieli obiektów deklaruje korzystanie płatnych reklam w internecie, co świadczy o profesjonalnym podejściu do prowadzonej działalności. Relatywnie duży odsetek badanych korzysta z pośrednictwa portali rezerwacyjnych, co wymaga umiejętności wykorzystania współczesnych narzędzi informatycznych.
- Dość niska dochodowość prowadzonej działalności wpływa na fakt, że kluczową formą promocji jest wspólna promocja z organizacją branżową. Wspólne wydawnictwa, udział w imprezach targowych czy serwisy internetowe prowadzone przez stowarzyszenia czy też Federację to główne formy wspólnej promocji.
- Znaczące jest, że 3,3% właścicieli obiektów nie prowadzi żadnych działań.
- Tzw. „marketing szeptany”, który w latach dziewięćdziesiątych był głównym nośnikiem informacji o obiekcie, dobie Internetu został zmarginalizowany.

Struktura wniosków i rekomendacji

1. Właściciele gospodarstw agroturystycznych

Kluczowe wnioski:

- Głównie kobiety zajmują się prowadzeniem gospodarstw agroturystycznych, ale również mężczyźni uczestniczą w pracach związanych z funkcjonowaniem gospodarstw agroturystycznych. Należy więc stwierdzić, że w dużej części są to biznesy rodzinne.
- Właściciele obiektów to osoby w przeważającej większości z wykształceniem wyższym i średnim. Większość właścicieli uczestniczyło w kursach i szkoleniach dotyczących działalności turystycznej na obszarach wiejskich. Znakomita większość ankietowanych to osoby z ogromnym doświadczeniem, prowadzące swoją działalność dłużej niż 10 lat. Jednak około 20% z badanych nie posiada przygotowania merytorycznego do prowadzenia działalności turystycznej na wsi.
- Większość ankietowanych założyło i prowadzi swoją działalność agroturystyczną bazując na własnych zasobach związanych z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych.
- Na podstawie badań wyłania się ogromny problem, przed którym stanie polska turystyka wiejska w ciągu najbliższych lat, a mianowicie wymiana pokoleniowa. Z optymizmem można przyjąć fakt, że ponad 60% ankietowanych stwierdziło, że ich działalność będą kontynuowali następcy. Natomiast stosunkowo duża ilość (około 30%) badanych deklaruje, że zaprzestanie działalności turystycznej.
- Jako motywację do przejmowania obiektów turystycznych przez następców wymieniono tradycję rodzinną, szansę na możliwość rozwoju, rozwijanie własnych pasji i zainteresowań oraz możliwość uzyskiwania wysokich dochodów.
- Wśród odpowiedzi dotyczących niechęci przejęcia gospodarstwa przez następców wymieniono czynniki związane z pracą zawodową potencjalnych następców, brak perspektyw uzyskania satysfakcjonujących dochodów z prowadzenia działalności agroturystycznej, konieczność poświęcania dużej ilości czasu dla działalności agroturystycznej, co skutkuje brakiem czasu dla własnej rodziny.

Rekomendacje

- wdrożenie instrumentów zachęcających młodych ludzi do prowadzenia działalności turystycznej na wsi,
- umożliwienie zakupu na preferencyjnych warunkach przez młode osoby funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych pod warunkiem kontynuowania działalności w zakresie agroturystyki,

- podjęcie działań na rzecz zwiększenia rentowności prowadzenia działalności turystycznej, m.in. przez wzmocnienie promocji oferty agroturystycznej,
- realizacja szkoleń dotyczących prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich, w szczególności w zakresie obsługi klienta, nowych rozwiązań marketingowych, kreowania produktów turystycznych, w tym przede wszystkim zbudowania sieci współpracy, przepisów prawnych,

2. Uwarunkowania finansowe

Kluczowe wnioski

- Bardzo duża część kwaterodawców (ok. 60%) prowadzi działalność agroturystyczną na małą skalę, wynajmując do 5 pokoi, korzystając jednocześnie ze zwolnienia podatkowego, które umożliwiają zapisy artykułu 21 pkt 43 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Brak możliwości świadczenia dodatkowych usług bez konieczności zakładania działalności gospodarczej blokuje zdecydowanie możliwość uzyskiwania satysfakcjonujących dochodów. Efektem prowadzenia działalności w małej skali (oferując wyłącznie nocleg i wyżywienie) jest niski udział dochodów osiągniętych z prowadzenia działalności turystycznej w ogólnych dochodach gospodarstwa domowego na poziomie mniejszym niż 20%.
- Pozytywnym jest fakt, że ponad 43% ankietowanych prowadzi swoją działalność płacąc podatki w oparciu o kartę podatkową lub na zasadach ogólnych. Oznacza to, że podmioty te świadczą dodatkowe usługi.
- Analizując źródła dochodów innych niż działalność turystyczna należy stwierdzić, że ponad połowa badanych jako inne źródła dochodów wskazuje dochody z gospodarstwa rolnego. Pozostałe źródła to praca zawodowa lub emerytura.
- Analiza wpływu pandemii Covid-19 na działalność agroturystyczną wykazuje u bardzo dużej grupy kwaterodawców (67%) spadek dochodów. Dodatkowo należy wspomnieć, że właściciele gospodarstw prowadzący działalność na zasadach zwolnień podatkowych nie mogli skorzystać z żadnej formy wsparcia finansowego, co znacząco obniżyło konkurencyjność oferty gospodarstw agroturystycznych w stosunku do innych podmiotów turystycznych działających na obszarach wiejskich.
- Pandemia Covid-19 spowodowała zmianę preferencji turystów w zakresie oferty turystyki wiejskiej oraz zwiększenie zainteresowania wypoczynkiem na wsi.
- Na obniżenie rentowności prowadzenia działalności turystycznej na wsi niewątpliwie wpływ miało ograniczenie lub wyeliminowanie oferty żywienia oraz zmniejszenie bazy noclegowej.

Rekomendacje

- wypracowanie systemu zachęt dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich,

- wprowadzenie zmian podatkowych pozwalających na świadczenie usług dodatkowych przez podmioty korzystające ze zwolnienia podatkowego „do 5 pokoi” poprzez wprowadzenie tzw. „przyjaznego podatku” (około 2-3%) od usług dodatkowych prowadzonych przez rolników w oparciu o zasoby własne gospodarstwa,
- realizacja szkoleń dotyczących aspektów ekonomicznych działalności turystycznej na wsi,
- prowadzenie badań konsumenckich,
- zaprzestanie promocji agroturystyki i turystyki wiejskiej jako taniej formy wypoczynku,
- działania na rzecz promocji gospodarstw oferujących usługi żywieniowe oparte o lokalną kuchnię,
- przygotowanie rozwiązań i sposobów wsparcia gospodarstw agroturystycznych na wypadek sytuacji kryzysowych,

3. Działalność turystyczna na obszarach wiejskich oraz jej potencjał

Kluczowe wnioski

- Analizując potencjał turystyki wiejskiej należy stwierdzić, że ogromna większość gospodarstw funkcjonuje na obszarach wiejskich i posiada całoroczną ofertę.
- Znakomita większość działa zgodnie z prawem posiadając wymagany wpis do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, prowadzonej przez gminę lub w przypadku posiadania obiektu hotelarskiego, posiada decyzję administracyjną właściwego marszałka województwa o zaszeregowaniu do rodzaju i nadaniu kategorii. Około 6% gospodarstw nie posiada stosownego wpisu, co w zasadzie powinno dyskwalifikować te obiekty z prowadzenia działalności.
- Odnosząc się do powierzchni gospodarstw prowadzonych przez badanych należy stwierdzić, że ponad 60% z nich posiada gospodarstwa rolne o powierzchni do 5 ha.
- Około 75 % badanych prowadzi swoją działalność turystyczną na małą skalę oferując do 5 pokoi i mniej niż 20 miejsc noclegowych. W przeważającej większości (około 85 %) oferowane są pokoje gościnne jako baza noclegowa. Na uwagę zasługuje fakt, że około 28% bazy noclegowej stanowią samodzielne jednostki mieszkalne i domki. Te formy zakwaterowania cieszyły się w okresie pandemii większym zainteresowaniem lecz stosunkowo niska zdolność inwestycyjna gospodarstw agroturystycznych nie pozwoliła na większy stopień przekształcenia pokoi gościnnych w te formy.
- Ponad połowa badanych posiada dodatkową ofertę (poza ofertą usług noclegowych). Jednak można stwierdzić, że niewiele osób wykorzystuje potencjał swojego gospodarstwa i potencjał wsi w przygotowaniu swojej oferty.

- Analizując potencjał turystyki wiejskiej należy jeszcze raz pochylić się nad kwestią oferty żywienia w gospodarstwach. Jednym z głównych atutów przez lata było smaczne domowe jedzenie oparte o produkty wytwarzane w gospodarstwie lub regionie. Jednak na skutek pandemii Covid -19 wiele gospodarstw zaprzestało prowadzenia żywienia lub w znaczący sposób je ograniczyło oferując jedynie miejsca do przygotowania posiłków. Zaprzestanie żywienia gości ma swoje podłoże również w kwestiach ekonomicznych, tj. wzroście cen produktów, kosztami energii czy też kosztami w przypadku konieczności zatrudnienia pracowników. Mała liczba obiektów oferujących wyżywienie związana jest również z wysokimi wymaganiami sanitarnymi. Gospodarstwo agroturystyczne/kwaterna wiejska, które sprzedaje swoim gościom pełne wyżywienie lub wybrane posiłki ma obowiązek stosowania przepisów rozporządzenia (WE) Nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych oraz przepisów krajowych zawartych w Ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z dnia 27 września 2006 r. Nr 171, poz. 12250 ze zm.) Obiekty takie podlegają kontroli państwowej inspekcji sanitarnej i muszą rejestrować swoją działalność w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej.
- Zaledwie około 30% ankietowanych skorzystało z dotacji, które na przestrzeni ostatnich lat były dostępne na wsparcie działalności turystycznej na wsi. Wśród programów wsparcia ankietowani wymienili m.in. PROW, SAPARD, Phare – II oraz Leader. Otrzymane środki przeznaczali przede wszystkim na zakup wyposażenia, rozbudowę i modernizację obiektu, budowę obiektu agroturystycznego oraz infrastrukturę zewnętrzną. Jako powód braku pozyskania dotacji wymieniono: skomplikowane procedury, nieznaną zagadnień prawa, konieczność prowadzenia skomplikowanej księgowości, brak wiedzy na temat aktualnie występujących możliwości dofinansowania przedsięwzięć.
- Według ankietowanych istnieje zapotrzebowanie na wsparcie turystyki wiejskiej z przeznaczeniem na: modernizację/remont budynków, rozbudowę zewnętrznej oferty rekreacyjnej, zakup nowego wyposażenia oraz zwiększenie promocji gospodarstwa, a także inwestycje w odnawialne źródła energii.
- Pozytywnym aspektem jest stosowanie rozwiązań proekologicznych w obiektach.
- Identyfikując bariery związane z prowadzeniem działalności turystycznej na obszarach wiejskich badani zwrócili szczególną uwagę na kwestie ekonomiczne, w tym pogarszającą się sytuację ekonomiczną gości spowodowaną inflacją, co bezpośrednio przekłada się na skracanie długości pobytów. Wskazano również wysokie koszty prowadzenia działalności, w tym koszty mediów oraz brak wsparcia finansowego w zakresie zakładania i prowadzenia działalności turystycznej.
- Wojna na Ukrainie jako czynnik negatywnie wpływający na funkcjonowanie turystyki wiejskiej w Polsce.

Rekomendacje

- W zakresie prawa:

- a. Dookreślenie definicji obiektów turystyki wiejskiej (np. kwatera wiejska, gospodarstwo agroturystyczne) wraz z kryteriami koniecznymi do spełnienia aby taką nazwą się posługiwać i wprowadzeniem ochrony prawnej tych nazw rodzajowych,
 - b. Przygotowanie oraz wdrożenie odrębnej ustawy regulującej wszelkie aspekty związane z funkcjonowaniem turystyki wiejskiej w Polsce,
 - c. Przygotowanie przyjaznych rozwiązań podatkowych pozwalających na rozwijanie działalności turystycznej na wsi (niegdyś funkcjonujący zryczałtowany podatek w wysokości 3%, rozliczanie na zasadzie karty podatkowej bez konieczności zakładania działalności gospodarczej, itp.)
 - d. Stały dostęp osób prowadzących działalność turystyczną na wsi do wykładni prawnych w tym zakresie poprzez systemowe wsparcie Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG” w zakresie aktualizacji danych zawartych w serwisie pftw.pl dotyczących aspektów prawnych prowadzenia działalności turystycznej na obszarach wiejskich,
 - e. Wypracowanie wraz z Głównym Inspektorem Sanitarnym uproszczonych (w stosunku do wymagań dla żywienia zbiorowego) wymagań dla gospodarstw agroturystycznych,
 - f. Realizacja szkoleń podnoszących konkurencyjność oferty turystyki wiejskiej na rynku polskim i zagranicznym,
- W zakresie produktu i promocji:
 - a. Systemowe wsparcie Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG” w zakresie działań promocyjnych oferty turystyki wiejskiej,
 - b. Realizacja działań na rzecz przygotowania oferty produktowych turystyki wiejskiej na rynek polski i zagraniczny,
 - c. Kontynuacja kampanii „Odpoczywaj na wsi”
 - d. Zwiększenie promocji istniejących gospodarstw agroturystycznych oraz prezentacja dobrych praktyk.
 - e. Podjęcie działań związanych z komercjalizacją ofert turystycznych na wsi realizowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich, instytucje kultury,
 - f. Realizacja kampanii promujących wieś jako idealne miejsce do zdrowego, aktywnego życia oraz możliwości wykorzystania potencjału wsi do prowadzenia działalności turystycznej,
 - g. Promocja obiektów skategoryzowanych w ramach Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej ze szczególnym uwzględnieniem obiektów sklasyfikowanych jako „Wypoczynek u rolnika”
- W zakresie szkoleń i edukacji:
 - a. Realizacja szkoleń z zakresu wykorzystania dziedzictwa wsi i rolnictwa w działalności agroturystycznej.

- b. Przygotowanie oraz realizacja cyklu szkoleń dotyczących wykorzystania potencjału kulinarnego polskiej wsi w ofercie turystyki wiejskiej,
 - c. Przygotowanie oraz realizacja cyklu szkoleń dotyczących wykorzystania potencjału przyrodniczego wsi w ofercie turystyki wiejskiej,
 - d. Opracowanie koncepcji oraz wdrożenie projektu Akademii Turystyki Wiejskiej polegającej na programie wykładów internetowych z zakresu prowadzenia działalności turystycznej na wsi.
 - e. Wprowadzenie obowiązku udziału w szkoleniach dotyczących zakładania i prowadzenia działalności turystycznej, jako warunku dokonania wpisu do stosownej ewidencji.
- Wdrożenie przyjaznych form dofinansowania działalności turystycznej na wsi.
 - Wdrożenie programów wsparcia rozwiązań proekologicznych w gospodarstwach agroturystycznych.

4. Jakość usług w gospodarstwach agroturystycznych

Kluczowe wnioski

- Badając spełnienie minimalnych kryteriów określonych w Załączniku nr 7 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. należy stwierdzić, że około 6% obiektów nie posiada stosownego wpisu do właściwej ewidencji lub nie spełnia innych wymagań, warunkujących prowadzenie działalności turystycznej na wsi. Powodem tego stanu rzeczy może być brak wiedzy na ten temat.
- Blisko połowa obiektów uczestniczy w różnego rodzaju konkursach, co przekłada się na posiadanie wyróżnień, nagród i certyfikatów. Świadczy to o świadomości potencjału i wartości prowadzonej działalności.
- Kategoryzacja Wiejskiej Bazy Noclegowej jest czynnikiem „projakościowym”, jednak zbyt mała wiedza o systemie wśród kwaterodawców i turystów nie pozwala na pełniejsze wykorzystanie jej potencjału. System kategoryzacji to jedno z najważniejszych narzędzi, które przy należytych wsparciu mogłoby się przyczynić do wzrostu jakości usług, ale także do kształtowania produktu turystyki wiejskiej. Wprowadzone w ramach systemu nazewnictwo „Wypoczynek na wsi” oraz „Wypoczynek u rolnika” wypełnia brak przepisów prawnych definiujących istotę agroturystyki. Jednak jedynie 18% badanych posiada aktualną kategoryzację w ramach systemu prowadzonego przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „GG”. Najczęściej wymienianą przyczyną braku posiadania aktualnej kategoryzacji podaną przez respondentów jest brak odczuwalnych korzyści. Jest to niewątpliwie efektem braku promocji systemu kategoryzacji wśród turystów. W chwili obecnej promocją kategoryzacji zajmuje się wyłącznie Federacja - organizacja non profit, która nie posiada dostatecznych środków na szeroki marketing.
- Analizując dane dotyczące spełnienia wyższych wymagań zawartych w kryteriach Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej należy podkreślić posiadanie przez znaczącą większość badanych

wygodnych łóżek, gwarantujących należyty wypoczynek oraz bardzo duży odsetek pokoi z łazienkami. Ten wskaźnik może bezpośrednio wynikać ze zmiany potrzeb turystów po pandemii Covid-19. Z prowadzonych rozmów wynika, że jednym z najczęściej pojawiającym się kryterium wyboru oferty był „pokój z łazienką”.

Rekomendacje

- Dokonanie zmian w zakresie minimalnych wymagań co do wyposażenia innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie,
- Realizacja przez samorządy gminne zadań związanych ze sprawdzaniem spełnienia minimalnych wymagań lub zlecenie tych zadań stowarzyszeniom agroturystycznym,
- Realizacja działań szkoleniowych wśród kwaterodawców oraz potencjalnych kwaterodawców, w zakresie:
 - Jakości bazy noclegowej
 - Umiejętności interpersonalnych,
- Systemowe wsparcie finansowe promocji i upowszechnienia informacji na temat Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej zarówno wśród kwaterodawców, jak i wśród turystów, w tym:
 - prowadzenie szkoleń dla inspektorów kategoryzacyjnych,
 - włączenie systemu kategoryzacji we wszelkie inne działania promocyjne dotyczące rozwoju turystyki na obszarach wiejskich,
 - uwarunkowanie dofinansowania działalności agroturystycznej od poddania się ocenie kategoryzacyjnej,
 - uwarunkowanie udziału w różnych konkursach oraz innych przedsięwzięciach (w tym organizowanie spotkań i szkoleń w konkretnym gospodarstwie, udział w targach turystycznych oraz uwzględnienie w wydawnictwach promocyjnych)
 - od posiadania przez dane gospodarstwo oceny kategoryzacyjnej,
 - wdrożenie koszyka korzyści dla kwaterodawców poddających swój obiekt ocenie kategoryzacyjnej,
- Cykliczne prowadzenie badań popytowych i podaźowych, w tym m, in:
 - konsumenckich,
 - jakościowych wśród kwaterodawców
 - dotyczących wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju w gospodarstwach,
 - potrzeb kwaterodawców,

5. Przynależność do organizacji branżowych

Kluczowe wnioski

- Blisko 80% ankietowanych jest członkiem organizacji branżowych. Należy jednak stwierdzić, że z racji największego odzewu na inicjatywę badań ankietowych ze strony stowarzyszeń zrzeszonych w Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG” powyższy wynik może nie być reprezentatywny dla ogółu funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych w Polsce.
- Brak przynależności do stowarzyszeń według respondentów wynika z następujących przesłanek: braku dostrzegania korzyści z przynależności oraz braku wiedzy na temat ich istnienia. Niezwykle istotne jest również wskazanie dotyczące braku istnienia stowarzyszeń, do których można przystąpić na danym terenie.
- Jako najważniejsze korzyści wynikające z przynależności do stowarzyszeń respondenci wskazali przede wszystkim promocję i reklamę, a ponadto możliwość wymiany doświadczeń oraz udział w szkoleniach. Wśród pozostałych korzyści wymieniono możliwość zaprezentowania swojej oferty podczas targów turystycznych, możliwość korzystania z pomocy prawnej, korzystania z dotacji, wsparcie i poczucie bezpieczeństwa.
- Mając na względzie rzeczywisty obraz kondycji stowarzyszeń należy stwierdzić, że wiele z argumentów wymienionych jako korzyści pozostają w sferze życzeniowej. Stowarzyszenia agroturystyczne od wielu lat borykają się z problemami finansowymi, księgowymi jak również kadrowymi. Składka członkowska jest zazwyczaj za niska i po odjęciu opłat, stowarzyszenia nie stać na promocję, czy np. udział w targach, wydanie materiałów promujących ofertę gospodarstw z danego regionu lub możliwość aplikowania o środki finansowe ze względu na brak wkładu własnego. Również na kondycję stowarzyszeń wpływa wiek właścicieli gospodarstw. Brakuje młodych osób, które przejęłyby funkcje zarządzania stowarzyszeniem, z czego wynika, że ich aktywność jest znikoma.
- Jak pokazują wyniki badań wielu właścicieli gospodarstw nie ma możliwości przyłączenia się do stowarzyszenia ze względu na ich brak.
- Następuje systematyczna likwidacja stowarzyszeń agroturystycznych w Polsce.
- wdrożenie systemu wsparcia stowarzyszeń agroturystycznych na wzór wsparcia Kół Gospodyń Wiejskich, określonego w ustawie z dnia 9 listopada 2018 o kołach gospodyń wiejskich,
- poszerzanie wiedzy i umiejętności usługodawców turystyki wiejskiej oraz przedstawicieli organizacji wspierających rozwój turystyki wiejskiej, a także popularyzowanie dobrych praktyk z innych krajów poprzez cykliczne organizowanie międzynarodowych konferencji popularno-naukowych wraz z blokiem warsztatowo-dyskusyjnym,
- uruchomienie „Szkoły Liderów Wiejskich”, której absolwenci mogliby stać się liderami stowarzyszeń,
- promocja działalności istniejących stowarzyszeń,
- wprowadzenie uproszczeń w prowadzeniu księgowości stowarzyszeń – dla wielu małych organizacji jest to istotna bariera dla zawiązywania i prowadzenia takiej działalności,

- zabezpieczenie stałego finansowania oraz wsparcia organizacyjnego dla Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG”,
- stworzenie mechanizmów preferencyjnych dostępów dla stowarzyszeń agroturystycznych do środków finansowych umożliwiających realizację projektów dotyczących rozwoju i promocji turystyki na obszarach wiejskich.

6. Formy promocji wykorzystywane w turystyce

Kluczowe wnioski

- Najważniejszym narzędziem promocji obiektów turystyki wiejskiej ogólnie pojęty Internet. Wśród internetowych narzędzi promocji ankietowani najczęściej wymieniali własne strony internetowe oraz media społecznościowe (Facebook, Instagram, You Tube). Dość duża część właścicieli obiektów deklaruje korzystanie z płatnych reklam w internecie, co świadczy o profesjonalnym podejściu do prowadzonej działalności. Relatywnie duży odsetek badanych korzysta z pośrednictwa portali rezerwacyjnych, co oznacza, że kwaterodawcy posiadają umiejętności wykorzystania współczesnych narzędzi informatycznych.
- Dość niska dochodowość prowadzonej działalności wpływa na fakt, że kluczową formą promocji jest wspólna promocja z organizacją branżową.

Rekomendacje

- Systematyczne prowadzenie szkoleń z zakresu posługiwania się nowymi technologiami w promocji turystyki wiejskiej, w tym IA.
- wdrożenie internetowego systemu promocji i rezerwacji oferty turystyki wiejskiej www.agroturystyka.pl.
- wsparcie stowarzyszeń agroturystycznych oraz Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „GG” w zakresie promocji oferty turystyki wiejskiej,
- organizacja konkursów i inicjatyw promujących najlepsze oferty turystyki wiejskiej,
- kontynuacja kampanii „Odpoczywaj na wsi”.
- Zwiększenie poprzez szkolenia kompetencji kwaterodawców w zakresie wykorzystania mediów społecznościowych oraz Internetu w kontekście procesu starzenia się właścicieli oraz zmieniających się technologii;

7. Końcowe ogólne wnioski i rekomendacje

8. W związku z relatywnie krótkim czasem realizacji zadania (6 września – 15 grudnia) należy stwierdzić, że badania miały charakter pilotażowy,

9. Wyniki badań obrazują rzeczywisty stan podaży polskiej turystyki wiejskiej oraz procesy w niej zachodzące,
10. W celu uzyskania bardziej szczegółowych danych należy w przyszłości przeprowadzić badania na większej próbie celowej, w oparciu o bardziej szczegółowe pytania.

Konkluzja:

Problemy zasygnalizowane przez ankietowanych i przedstawione w Raporcie oraz postulaty, wnioski i propozycje środowiska turystyki wiejskiej, zgłaszane podczas różnych spotkań, dowodzą, że turystyka wiejska w Polsce dysponuje potencjałem rozwojowym ale jego wykorzystanie uzależnione jest od przygotowania i wdrożenia instrumentów wsparcia m.in. w obszarach prawnym, instytucjonalnym, finansowym, kadrowym, promocyjnym. Konieczne staje się zatem wypracowanie i wdrożenie spójnego systemu działań wspierających rozwój turystyki wiejskiej poprzez ujęcie wizji i koncepcji rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki w Polsce, a także projektowanych działań w formułę dokumentu strategicznego, stanowiącego „mapę drogową” dla wszystkich interesariuszy”.

10. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Ankieta dla właścicieli/osób prowadzących obiekty noclegowe zwanych w dalszej części usługodawcami realizowana w ramach realizacji projektu pt. Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19

**Ministerstwo
Sportu i Turystyki**

Zadanie realizowane na zlecenie i ze środków budżetowych Ministerstwa Sportu i Turystyki zgodnie z umową nr 2023.069/842/BP/DT z dnia 6.09.2023 rok

ANKIETA

dla właścicieli/osób prowadzących obiekty noclegowe zwanych w dalszej części usługodawcami realizowana w ramach realizacji projektu pt. Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-19

Cz. I - Dane

Poczta	
Gmina	
Województwo	

Część II – Informacje o usługodawcach

1.	Kto prowadzi obiekt noclegowy? (zaznaczyć właściwe)	Mężczyzna	Kobieta	Oboje
2.	Informacja o właścicielach	Właściciel 1		Właściciel 2
	Płeć	kobieta	kobieta	
		mężczyzna	mężczyzna	
	Wykształcenie	Wyższe	Wyższe	
		Średnie	Średnie	
		Zawodowe	Zawodowe	
		Podstawowe	Podstawowe	
	Wiek gospodarzy – opcje do wyboru	poniżej 30 lat	poniżej 30 lat	
		powyżej 30 do 50 lat	powyżej 30 do 50 lat	
		powyżej 50 do 70 lat	powyżej 50 do 70 lat	
		powyżej 70 lat	powyżej 70 lat	
3.	Okres prowadzenia działalności:	poniżej 5 lat		
		powyżej 5 a 10 lat		
		powyżej 10 a 20 lat		
		powyżej 20 lat		
4.	Odbyte kursy i szkolenia dotyczące prowadzenia działalności turystycznej	Tak/nie		
		W ostatnich 8 latach		
8.	Sposób wejścia w posiadanie obiektu agroturystycznego	Podjęcie działalności turystycznej na bazie posiadanych zasobów		
		Zakup obiektu		
		Dziedziczenie obiektu		
		Inne:		
9.	Plany dotyczące przyszłości obiektu noclegowego (<i>pytanie skierowane tylko do osób w wieku 55+ - kobieta, 60+ - mężczyzna</i>)	Obiekt przejmą dzieci/ następcy		
		Brak następców - obiekt zostanie zamknięty		
		Brak następców - obiekt zostanie sprzedany		
		Inne:		
10.	Jeżeli obiekt nie zostanie przejęty przez następców, proszę wskazać, dlaczego. Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi.	Własna praca zawodowa		
		Odległość zamieszkania od obiektu		
		Niskie dochody z obiektu		
		Brak czasu ze względu na własną rodzinę		
		Brak chęci pracy w obiekcie (praca 24 godz.)		
		Inne:		
11.	Jeżeli obiekt ma zostać przejęty przez następców, proszę wskazać czynniki, które	Tradycja rodzinna		
		Możliwości rozwoju		
		Pasja		

	o tym decydują. Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi	Chęć życia na wsi	
		Wysokie dochody z agroturystyki	
		Inne:	

Część III – Uwarunkowania finansowe

1.	Formy opodatkowania – opcje do wyboru	Karta podatkowa		
		Zwolnienie podmiotowe (do 5 pokoi)		
		Działalność gospodarcza		
2.	Procentowy udział dochodów osiąganych z prowadzenia działalności turystycznej w ogólnych dochodach gospodarstwa domowego	do 20%		
		21-40%		
		41-60%		
		61-80%		
		Powyżej 80%		
3.	Pochodzenie innych dochodów. Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi.	Z gospodarstwa rolnego		
		Praca etatowa		
		Inne:		
4.	Pozyskane dotacje na prowadzenie/rozwijanie działalności. Jeśli tak, to proszę podać zakres wsparcia – jakie działania zrealizowano	Tak/ Nie		
		Zakres		
5.	Wpływ pandemii COVID-19 na działalność turystyczną. Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi.	Spadek dochodów		
		Wzrost dochodów		
		Zwiększenie zainteresowania wypoczynkiem na wsi		
		Zmiana preferencji turystów po pandemii,		
		Inne zaobserwowane zmiany:		
6.	Zmiany w ofercie obiektu wynikające z pandemii COVID-19 (<i>zmiany, które pozostały po pandemii na trwałe</i>). Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi	Przekształcenie pokoi w samodzielne jednostki mieszkaniowe* (jednostka mieszkalna, która działa jako oddzielne pomieszczenia mieszkalne z oddzielnym wejściem)		
		Zmniejszenie liczby wynajmowanych pokoi		
		Zwiększenie liczby wynajmowanych pokoi		
		Zmiany w formie wydawania żywienia		
		Usunięcie żywienia z oferty		
		Udostępnienie środków do dezynfekcji		
		Udostępnianie regulaminu bezpiecznego pobytu zgodnego z zaleceniami GIS		
		Widoczne instrukcje dezynfekcji i mycia rąk		
		Zmniejszenie oferty usług dodatkowych		
		Rozszerzenie oferty usług dodatkowych		
		Inne:		

Część IV – Charakterystyka prowadzonej działalności oraz jej potencjał

1.	Obiekt noclegowy posiada wpis do ewidencji innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie	Tak/Nie	
	Nazwa gminy, w których jest wpis		
	Jeśli nie - to czy jest obiektem hotelarskim, posiada decyzję administracyjną właściwego marszałka województwa o zaszeregowaniu do rodzaju i nadaniu kategorii?	Tak/Nie	
4	Łączna powierzchnia całego gospodarstwa (pola, działki, łąki, ogrodu itd.)		
5	Położenie obiektu noclegowego	Na wsi	
		W granicach administracyjnych miasta	
6	Czy w obiekcie są zwierzęta gospodarskie stanowiące atrakcję turystyczną. Jeżeli tak to jakie?	Tak /Nie	
7	Czy w gospodarstwie, do którego należy obiekt, prowadzona jest produkcja rolnicza?	Tak /Nie	
8	Charakterystyka zakwaterowania	pokoje gościnne	
		samodzielne jednostki mieszkalne	
		Domki	
	Usytuowanie zakwaterowania	w oddzielnym budynku mieszkalnym	
		w wydzielonej części budynku mieszkalnego zamieszkanego przez rodzinę	
Inne			
9.	Wyżywienie w obiekcie	Wyłącznie z wyżywieniem	
		Nie prowadzi wyżywienia	
		Na życzenie gości	
10.	Charakterystyka wyżywienia w obiekcie noclegowym:	Całodzienne wyżywienie	
		Niepełne wyżywienie np. tylko śniadania, śniadania i kolacje	
		Udostępnione miejsce do przygotowania gorących posiłków	
	Czy obiekt posiada nagrody, wyróżnienia, inne certyfikaty, otrzymane w ciągu ostatnich 10 lat? Jeżeli tak to jakie?	Tak/Nie	
	Obiekt należy do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych?	Tak/nie	
	Jeżeli tak, jaki jest profil działalności jako zagrody edukacyjnej.		

Część V – Oferta obiektu

	Obiekt funkcjonuje	Cały rok	
		Sezonowo – kiedy	
	Obiekt posiada wyłącznie ofertę noclegową	Tak/nie	
	Obiekt posiada ofertę dla określonego segmentu gości (spełnia dodatkowe wymagania m.in. suszarnie grzybów, miejsce obróbki ryb, certyfikaty gospodarstwa ekologicznego itd.)	Dla grzybiarzy	
		Dla wędkarzy	
		W siodle	
		Dla rodzin z dziećmi	
		Gospodarstwo ekologiczne	

		Inne:	
	Obiekt przystosowany do obsługi osób ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorów, osób z niepełnosprawnościami (jeżeli tak to dla jakich gości):	Seniorzy	
		Niewidomi i niedowidzący	
		Głusi i niedosłyszący	
		Niepełnosprawni ruchowo	
		Niepełnosprawni intelektualnie	
	Atrakcje dostępne w obiekcie: Proszę wymienić.	Nie	
12.	Czy w obiekcie stosowane są zasady rozwiązań proekologicznych? Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.	Panele fotowoltaiczne	
		pompy ciepła	
		panele solarne	
		segregacja odpadów	
		Przydomowa oczyszczalnia ścieków	
		Inne:	
13.	Proszę wskazać główne problemy w prowadzeniu działalności. Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.	Starzenie się właścicieli i brak następców	
		Brak wsparcia finansowego przy zakładaniu i prowadzeniu obiektów świadczących usługi turystyczne na obszarach wiejskich	
		Brak znajomości przepisów prawa	
		Wysokie koszty amortyzacyjne	
		Wysokie koszty promocyjne	
		Sytuacja na Ukrainie – strach przed wojną	
		Brak gości ze względu na sytuację gospodarczo-ekonomiczną	
		Wysokie koszty produktów przy prowadzeniu wyżywienia	
		Krótkie terminy rezerwacji	
		Brak umiejętności wykorzystania nowych technologii w promocji działalności	
	Inne:		
14.	W przypadku możliwości otrzymania dofinansowania, na co przeznaczone byłyby środki finansowe. Proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi.	Modernizacja/ remont budynku	
		Zakup nowego wyposażenia budynku	
		Rozbudowa zewnętrznej oferty rekreacyjnej	
		Zakup elementów z odnawialnych źródeł energii	
		Zwiększenia promocji gospodarstwa	
	Inne:		

Część VI – Jakość usług

1. Spełnienie minimalnych wymagań zawartych w ROZPORZĄDZENIU MINISTRA GOSPODARKI I PRACY z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie

OBIEKT SPEŁNIA MINIMALNE WYMAGANIA CO DO WYPOSAŻENIA DLA INNYCH OBIEKTÓW, W KTÓRYCH ŚWIADCZONE SĄ USŁUGI HOTELARSKIE	TAK/NIE
---	----------------

III. Dla wynajmowania miejsc i świadczenia usług w budynkach stałych		
10	Ogrzewanie - w całym obiekcie w miesiącach X-IV, temperatura minimum 18 °C	
11	Instalacja sanitarna: zimna woda przez całą dobę i dostęp do ciepłej wody ²⁾	
12	Maksymalna liczba osób przypadających na jeden w.h.s. – 15	
13	Wyposażenie podstawowe w.h.s.:	
	1) natrysk lub wanna	
	2) umywalka z blatem lub półką i wieszakiem na ręcznik	
	3) WC	
	4) lustro z górnym lub bocznym oświetleniem	
	5) uniwersalne gniazdko elektryczne z osłoną	
	6) pojemnik na śmieci (niepalny lub trudno zapalny)	
	7) dozownik do płynnego mydła i ręczniki papierowe	
V. Dla wynajmowania samodzielnych pokoi		
17	Powierzchnia mieszkalna w m ² :	
	1) pokój 1- i 2-osobowy - 6 m ²	
	2) pokój większy niż 2-osobowy - dodatkowo 2 m ² na każdą następną osobę ³⁾	
18	Zestaw wyposażenia meblowego:	
	1) łóżka jednoosobowe o wymiarach minimum 80 x 190 cm lub łóżka dwuosobowe o wymiarach minimum 120 x 190 cm	
	2) nocny stolik lub półka przy każdym łóżku	
	3) stół lub stolik	
	4) krzesło lub taboret (1 na osobę, lecz nie mniej niż 2 na pokój) lub ława	
	5) wieszak na odzież oraz półka lub stelaż na rzeczy osobiste	
19	Pościel dla jednej osoby:	
	1) kołdra lub dwa koce	
	2) poduszka	
	3) poszwa	
	4) poszewka na poduszkę	
	5) prześcieradło	
20	Oświetlenie - minimum jeden punkt świetlny o mocy 60 W	
21	Zasłony okienne zaciemniające	
22	Dostęp do w.h.s. jak w lp. 12 i 13	
23	Kosz na śmieci niepalny lub trudno zapalny	

2. Spełnienie wybranych wymagań określonych w systemie Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej prowadzonej przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”

Czy obiekt posiada aktualną kategorię w ramach systemu kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej prowadzonej przez Polską Federację Turystyki wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”				Tak/nie	
Liczba słoneczek:	1 słoneczko		2 słoneczka		3 słoneczka
Jeśli obiekt nie posiada aktualnej kategoryzacji podaj przyczyny	Wysoki koszt kategoryzacji				
	Brak odczuwalnych korzyści				
	Brak wiedzy o funkcjonowaniu systemu kategoryzacji				
	Inne				

Spełnienie wymagań ogólnego bezpieczeństwa - <i>Zapewnienie gościom warunków do bezpiecznego wypoczynku bezpieczeństwa np. (schody, poręcze, zabezpieczenia antypoślizgowe, itp.)</i>	
Apteczka	
Baza noclegowa	
Liczba pokoi	
Liczba Samodzielnych Jednostek Mieszkalnych/domków turystycznych	
Liczba miejsc noclegowych	
Liczba łazienek	
Liczba pokoi z łazienkami	
Łóżka jednoosobowe o wymiarach materaca min. 90x 200 cm oraz dwuosobowe o wymiarach materaca min. 140 x 200 cm	Tak/ nie
Łóżka jednoosobowe o wymiarach materaca mniejszych niż 90 x 200 cm oraz dwuosobowe o wymiarach materaca mniejszych niż 140 x 200 cm	Tak/nie
Lampka nocna przy każdym łóżku	
Stół oraz miejsce do siedzenia dla każdej osoby	
Szafa garderobiana w pokoju	
Ręczniki kąpielowe	
Miejsce do wypoczynku na zewnątrz obiektu: altana, taras, leżaki	
Sieć wi-fi w obiekcie	

Część VII – Pozostałe informacje.

1.	Czy prowadzący obiekt należy do organizacji branżowych?	Stowarzyszenie Agroturystyczne	
		Lokalna Grupa Działania	
		Inne	
		Nie należy	
2.	Podaj korzyści z przynależności do organizacji		
3.	Jeżeli nie przynależysz do organizacji podaj powody		
4.	Jakie formy promocji są wykorzystywane – opcje do wyboru:	Media społecznościowe: Facebook, Instagram, You Tube	
		Internet – własna strona internetowa	
		Bezpłatne wizytówki internetowe	
		Płatna reklama w internetowe	
		Materiały drukowane – ulotki/ wizytówki	
		Wspólna promocja z organizacją branżową	
		Szyldy/banery/tablice ogłoszeniowe	
		Sprzedaż za pośrednictwem portali rezerwacyjnych	
		Inne	
Nie prowadzę działań promocyjnych			

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

POLITYKA PRYWATNOŚCI

Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa

Gościnne” - administrator serwisów: www.agroturystyka.pl, www.pftw.pl, www.odpoczywajnowsi.pl z siedzibą w Nałęczowie, ul. 1 Maja 16, 24-150 Nałęczów

- Pani/Pana dane osobowe pobrane są w celu identyfikacji w ramach realizacji zadania pt. Raport na temat podaży turystyki wiejskiej po pandemii COVID-1. Zadanie realizowane na zlecenie i ze środków i z budżetu Ministerstwa Sportu i Turystyki

- Dane za Państwa zgodą przetwarzane będą w celu promocji Państwa oferty na stronie www.agroturystyka.pl, www.pftw.pl, www.odpoczywajnowsi.pl

- Przysługuje Pani/Panu żądanie dostępu do danych osobowych oraz poprawianie danych osobowych. Ponadto przysługuje Pani/Panu prawo usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych.

- Ponieważ podstawą przetwarzania danych jest wyrażona przez Panią/Pana zgoda, informujemy, że zgoda może być cofnięta w dowolnym momencie

- Przysługuje Pani/Panu skarga do organu nadzorczego Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.